

EGESIF_14-0017

Wytyczne dotyczące form kosztów uproszczonych

Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne

Wytyczne dotyczące form kosztów uproszczonych

finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe,
standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe

(na podstawie art. 67 i 68 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, art. 14 ust. 2–4 rozporządzenia (UE) nr 1304/2013 oraz art. 19 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013)

Komisja Europejska

Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego

Dział E1

Wersja z września 2014 r.

Please consult <http://ec.europa.eu/esf> for possible updates.

ZASTRZEŻENIE PRAWNE:

„Niniejszy dokument jest dokumentem roboczym przygotowanym przez służby Komisji. Na podstawie prawa UE mającego zastosowanie zapewnia on organom zaangażowanym w monitorowanie, kontrolowanie lub wdrażanie europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych wskazówki techniczne w zakresie wykładni i stosowania przepisów UE w tym obszarze. Celem niniejszego dokumentu jest przedstawienie wyjaśnień służb Komisji dotyczących tych przepisów, tak aby ułatwić wdrażanie programów i zachęcić do stosowania dobrych praktyk. Niniejsze wytyczne pozostają bez uszczerbku dla wykładni Trybunału Sprawiedliwości i Sądu lub decyzji Komisji”.

Komisja Europejska, ani żadna osoba działająca w imieniu Komisji, nie odpowiada za sposób wykorzystania informacji zawartych w niniejszej publikacji.

Używanie i kopiowanie zdjęć nieobjętych prawami autorskimi Unii Europejskiej jest możliwe po uzyskaniu zgody bezpośrednio od właścicieli tych praw.

***Europe Direct to serwis, który pomoże Państwu
znaleźć odpowiedzi na pytania dotyczące Unii Europejskiej.***

**Numer bezpłatnej infolinii (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Informacje są udzielane nieodpłatnie, większość połączeń również jest bezpłatna (niektórzy operatorzy, hotele lub telefony publiczne mogą naliczać opłaty).

Więcej informacji o Unii Europejskiej można znaleźć w portalu Europa (<http://europa.eu>).
Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2015

ISBN 978-92-79-40764-2 - doi:10.2767/52919 (print)

ISBN 978-92-79-40682-9 - doi:10.2767/48350 (PDF)

© Unia Europejska, 2015

Powielanie materiałów dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Printed in Luxembourg

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE BIELONYM BEZ CHLORU PIERWIASTKOWEGO (ECF)

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	7
1.1. Cel	7
1.2. Dlaczego warto stosować koszty uproszczone?	7
1.2.1. Kontekst	7
1.2.2. Zalety kosztów uproszczonych	7
1.3. Kiedy można stosować koszty uproszczone?	8
1.4. Najważniejsze różnice w porównaniu z okresem 2007–2013	8
1.5. Koszty uproszczone są fakultatywne	10
1.6. Stosowanie kosztów uproszczonych	11
1.6.1. Ustalenie dokładnego zakresu stosowania form kosztów uproszczonych, w szczególności w przypadku zamówień publicznych	12
1.6.2. Udzielanie zamówień publicznych w ramach projektu realizowanego przez samego beneficjenta	12
1.6.3. Zalecane podejście do projektów realizowanych za pośrednictwem zamówień, nawet w przypadku gdy beneficjenci należą do kategorii, które nie są objęte dyrektywą 2004/18/WE	14
1.6.4. Krajowe zasady kwalifikowalności wydatków	14
1.6.5. Przepisy dotyczące poszczególnych funduszy	14
2. FINANSOWANIE W OPARCIU O STAWKI RYCZAŁTOWE	15
2.1. Określanie kategorii kosztów	15
2.2. Specjalne systemy finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe służące obliczaniu kosztów pośrednich wyszczególnione w przepisach	15
2.2.1. Metody obliczania kosztów pośrednich	15
2.2.2. Definicja kosztów bezpośrednich, kosztów pośrednich i kosztów personelu	15
2.2.3. Przepisy dotyczące poszczególnych funduszy	17

3. STANDARDOWE STAWKI JEDNOSTKOWE	18
3.1. Zasady ogólne	18
3.2. Szczególny przypadek stawek godzinowych kosztów personelu	19
4. KWOTY RYCZAŁTOWE	21
4.1. Zasady ogólne	21
4.2. Przykłady kwot ryczałtowych.....	21
5. USTALANIE FINANSOWANIA W OPARCIU O STAWKI RYCZAŁTOWE, STANDARDOWYCH STAWEK JEDNOSTKOWYCH I KWOT RYCZAŁTOWYCH	23
5.1. Należy je ustalić z wyprzedzeniem.....	23
5.2. Rzetelna, sprawiedliwa i weryfikowalna metoda obliczania	23
5.2.1. Zasady ogólne.....	23
5.2.1.1. Wyliczenie musi być rzetelne.....	23
5.2.1.2. Wyliczenie musi być sprawiedliwe	24
5.2.1.3. Wyliczenie musi być weryfikowalne	24
5.2.2. Metodologie w praktyce	24
5.2.2.1. Używanie danych „statystycznych” lub innych obiektywnych informacji... 24	24
5.2.2.2. Stosowanie danych specyficznych dla indywidualnego beneficjenta	25
5.3. Stosowanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych i stawek ryczałtowych pochodzących z innych obszarów	26
5.3.1. Z innych obszarów polityki Unii	26
5.3.1.1. Artykuł 67 ust. 5 lit. b) RWP	26
5.3.1.2. Artykuł 68 ust. 1 lit. c) RWP	26
5.3.2. Z systemów dotacji państw członkowskich	27
5.3.3. Jak ocenić, czy rodzaje operacji i beneficjentów są podobne?	27
5.4. Stosowanie stawek ustanowionych w RWP lub w przepisach dotyczących poszczególnych funduszy.....	28
5.5. Dostosowanie stawki ryczałtowej dla kosztów pośrednich, kwot ryczałtowych i standardowych stawek jednostkowych.....	28
5.6. Szczegółowe metody ustalania kwot ustanowione zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy.....	29

6. SKUTKI DLA SYSTEMU ZARZĄDZANIA I KONTROLI	31
6.1. Potrzeba wspólnego podejścia do audytu i kontroli.....	31
6.2. Ogólne podejście do kontroli i audytu form kosztów uproszczonych.....	31
6.3. Skutki pod względem zarządzania finansowego... ..	32
6.3.1. Przepisy ogólne.....	32
6.3.2. ...dla systemu finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe.....	33
6.3.3. ...dla poświadczania wydatków	33
6.4. Kluczowe kwestie dla instytucji zarządzającej.....	34
6.4.1. ...dla systemu finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe.....	34
6.4.1.1. Odpowiednie definicje kategorii wydatków	34
6.4.1.2. Korzystanie z dotychczasowych doświadczeń	34
6.4.2. ...dla stawki jednostkowej.....	34
6.4.2.1. Korelacja między ilościami zrealizowanych czynności a płatnościami	34
6.4.2.2. Uzasadnienie zadeklarowanych ilości	35
6.4.2.3. Wybór standardowych stawek jednostkowych	35
6.4.3. ...dla kwot ryczałtowych	36
6.4.3.1. Korelacja między zrealizowaną operacją a płatnościami	36
6.4.3.2. Uzasadnienie kosztów	36
6.4.3.3. Wybór działań/produktów/wyników	36
6.5. Podejście do audytu i kontroli.....	37
6.5.1. ...dla systemu finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe.....	37
6.5.2. ...dla standardowych stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych.....	38
6.5.3. Przykłady.....	39

7. INNE POSTANOWIENIA	40
7.1. Łączenie form.	40
7.1.1. Zasady ogólne	40
7.1.2. Przykłady połączeń	40
7.2. Ocena progów	41
7.2.1. Zasady ogólne.....	41
7.2.2. Przepisy dotyczące poszczególnych funduszy	42
7.3. Zgodność form kosztów uproszczonych z zasadami pomocy publicznej	42
7.4. Stosowanie kosztów uproszczonych w operacjach generujących dochód.....	43
7.4.1. Operacje generujące dochód po ukończeniu	43
7.4.2. Operacje, które generują dochód w czasie realizacji i do których nie stosuje się art. 61 ust. 1–6 RWP	43
7.5. Przepisy dotyczące EFRR i EFS: finansowanie krzyżowe.....	45
7.5.1. Deklarowanie działań podlegających art. 98 ust. 2 RWP w odniesieniu do form kosztów uproszczonych	45
7.5.2. Przykłady	45
ZAŁĄCZNIK 1: PRZYKŁADY FORM KOSZTÓW UPROSZCZONYCH	46
ZAŁĄCZNIK 2: PRZYKŁAD ZGODNOŚCI FORM KOSZTÓW UPROSZCZONYCH Z ZASADAMI POMOCY PUBLICZNEJ	53
ZAŁĄCZNIK 3: FORMY KOSZTÓW UPROSZCZONYCH A SZCZEGÓLNE DZIAŁANIA EFRROW	55

1. WPROWADZENIE

1.1. Cel

Niniejsze wytyczne zostały przygotowane przez służby Komisji odpowiedzialne za europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne w porozumieniu z członkami technicznej grupy roboczej EFS i Grupy Ekspertów ds. Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EGESIF). Bazują one na nocie komitetu koordynującego fundusze COCOF 09/0025/04-EN, mającej zastosowanie do okresu 2007–2013, i zastępują ją. Ujęto w nich nowe możliwości, jakie oferują rozporządzenia na lata 2014–2020. Niniejsze wytyczne nie obejmują jednak ani wspólnych planów działania, ani standardowych stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych stosowanych w ramach art. 14 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1304/2013 (EFS)⁽¹⁾.

Celem niniejszego dokumentu jest dostarczenie wskazówek technicznych dotyczących trzech rodzajów kosztów uproszczonych mających zastosowanie do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz udostępnienie najlepszych praktyk tak, aby zachęcić państwa członkowskie do stosowania kosztów uproszczonych.

Przykłady służące zilustrowaniu głównych punktów wdrażania mają jedynie charakter poglądowy i nie stanowią wymogu ani zalecenia w odniesieniu do podobnych operacji w okresie programowania 2014–2020.

1.2. Dlaczego warto stosować koszty uproszczone?

1.2.1. Kontekst

W 2006 r. znaczne uproszczenie wprowadzone do rozporządzenia EFS na lata 2007–2013⁽²⁾ umożliwiło państwom członkowskim ryczałtowo deklarowanie kosztów pośrednich do wysokości 20% bezpośrednich kosztów operacji. W okresie programowania 2007–2013 wprowadzono dodatkowe formy (standardowe stawki jednostkowe i kwoty ryczałtowe) oraz rozszerzono możliwość ich stosowania na EFRR. Stosowanie finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, standardowych stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych (zwanym dalej „kosztami uproszczonymi”) zostało z zadowoleniem przyjęte przez wszystkie zainteresowane strony, w tym Trybunał Obrachunkowy. „[...] Trybunał zalecał, by Komisja na szerszą skalę wykorzystywała płatności oparte na kwotach i stawkach ryczałtowych zamiast zwracania »kosztów rzeczywistych«, aby w ten sposób ograniczyć prawdopodobieństwo wystąpienia błędów oraz zmniejszyć obciążenie administracyjne promotorów

projektów. [...] Projekty, których koszty są deklarowane z wykorzystaniem tej metody, są mniej narażone na błędy. Korzystanie z uproszczonych opcji kosztów na szerszą skalę powinno mieć zatem pozytywny wpływ na poziom błędów”⁽³⁾.

Komisja zaproponowała, aby w latach 2014–2020 utrzymać formy określone na lata 2007–2013. Komisja rozszerzyła również te możliwości, dążąc do większej pewności prawa dla organów krajowych i większej harmonizacji europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, a także innych funduszy UE wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego (AMIF⁽⁴⁾, ISF⁽⁵⁾) lub za pośrednictwem innych metod wdrażania (na przykład „Horyzont 2020”, Erasmus+).

W rozporządzeniu w sprawie wspólnych przepisów (RWP – rozporządzenie nr 1303/2013) przewidziano, że w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych możliwe jest obliczanie wydatków kwalifikowalnych w odniesieniu do dotacji i pomocy zwrotnej na podstawie kosztów rzeczywistych, ale również na podstawie finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, o standardowe stawki jednostkowe i kwoty ryczałtowe. RWP bazuje na systemach aktualnie stosowanych w odniesieniu do EFS i EFRR oraz je rozszerza. Ze względu na różnice między europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi w rozporządzeniach dotyczących poszczególnych funduszy przewidziano pewne dodatkowe formy.

1.2.2. Zalety kosztów uproszczonych

W przypadku, gdy stosowane są koszty uproszczone, koszty kwalifikowalne **oblicza się** zgodnie z wcześniej ustaloną metodą opartą na produktach, rezultatach lub innych kosztach. **Śledzenie każdego euro współfinansowanych wydatków w poszczególnych dokumentach potwierdzających nie jest już konieczne:** jest to istota kosztów uproszczonych, ponieważ **zmniejsza to obciążenie administracyjne**. Stosowanie kosztów uproszczonych oznacza również, że zasoby ludzkie i wysiłek administracyjny związane z zarządzaniem europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi można **w większym stopniu ukierunkować na osiągnięcie celów polityki** zamiast na koncentrowanie się na gromadzeniu i weryfikowaniu dokumentów finansowych. Ułatwi to również drobnym beneficjentom dostęp do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych⁽⁶⁾ dzięki uproszczeniu procesu zarządzania.

⁽¹⁾ Instrumenty te zostaną uwzględnione w specjalnych wytycznych.

⁽²⁾ Artykuł 11 ust. 3 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 1081/2006.

⁽³⁾ Sprawozdanie roczne dotyczące wykonania budżetu, 2013/C 331/01, Trybunał Obrachunkowy.

⁽⁴⁾ Fundusz Azylu, Migracji i Integracji.

⁽⁵⁾ Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

⁽⁶⁾ EFS, EFRR, EFRROW, EFMR, Fundusz Spójności.

Koszty uproszczone przyczyniają się również do lepszego wykorzystania funduszy (**niższy poziom błędu**). Przez wiele lat Trybunał Obrachunkowy wielokrotnie zalecał Komisji, aby zachęcała do stosowania kosztów uproszczonych, zwłaszcza w odniesieniu do EFS, i rozszerzała zakres ich stosowania. W sprawozdaniu DAS z 2012 r. Trybunał obliczył, że 26 % transakcji w ramach EFS opierało się na kosztach uproszczonych i nie wykryto żadnych nieprawidłowości⁽⁷⁾.

1.3. Kiedy można stosować koszty uproszczone?

Koszty uproszczone należy stosować wyłącznie w przypadku dotacji i pomocy zwrotnej (art. 67 ust. 1 RWP).

W przypadku, gdy operacja lub projekt stanowiący część operacji są realizowane wyłącznie w drodze zamówienia publicznego, stosowanie kosztów uproszczonych jest zabronione (zob. art. 67 ust. 4 RWP oraz pkt 1.6.2 na s. 12).

Zaleca się stosowanie kosztów uproszczonych w przypadku, gdy zachodzi jedna lub więcej z poniższych okoliczności:

- państwa członkowskie chcą, aby zarządzanie europejskimi funduszami strukturalnymi i inwestycyjnymi koncentrowało się w większym stopniu na produktach i rezultatach niż na nakładach;
- koszty rzeczywiste są trudne do zweryfikowania i do wykazania (trzeba zweryfikować wiele drobnych pozycji, które mają niewielki wpływ lub nie mają szczególnego wpływu

na oczekiwany wynik operacji, skomplikowane klucze rozliczeniowe do ustalenia wkładu...);

- dostępne są wiarygodne dane dotyczące realizacji finansowej i ilościowej operacji (niektóre z wariantów obliczania nie wymagają jednak tych danych);
- istnieje ryzyko, że dokumenty księgowe nie są właściwie przechowywane (na przykład w przypadku małych organizacji pozarządowych);
- operacje należą do typów standardowych (w tym przypadku formy kosztów uproszczonych będą miały większą wartość dodaną. Nie jest to jednak obowiązkowe, a niektóre warianty obliczania oparte są na podejściu według operacji/beneficjenta);
- istnieją już metody dotyczące form kosztów uproszczonych w odniesieniu do podobnych rodzajów operacji i beneficjentów w ramach programu finansowanego na szczeblu krajowym lub w ramach innego instrumentu UE.

1.4. Najważniejsze różnice w porównaniu z okresem 2007–2013

Jedną z zasad leżących u podstaw propozycji Komisji było zachowanie dorobku z lat 2007–2013: formy, które mają zastosowanie obecnie, będą miały również zastosowanie w przyszłości w przypadku podobnych rodzajów operacji i beneficjentów. W porównaniu z okresem programowania 2014–2020 istnieją jednak kluczowe zmiany (zob. tabela 1: Porównanie zasad dotyczących form kosztów uproszczonych w latach 2007–2013 i 2014–2020, s. 9).

⁽⁷⁾ Sprawozdanie roczne dotyczące wykonania budżetu, 2013/C 331/01, Trybunał Obrachunkowy.

Tabela 1: Porównanie zasad dotyczących form kosztów uproszczonych w latach 2007–2013 i 2014–2020

	2007-2013	2014-2020
Fundusze, w przypadku których stosowane są koszty uproszczone	EFS i EFRR	5 europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych
Forma wsparcia	Nieokreślona	Dotacja i pomoc zwrotna
Forma	Stosowanie kosztów uproszczonych jest fakultatywne w przypadku dotacji.	Fakultatywne, z wyjątkiem małych operacji w ramach EFS (obowiązkowe w przypadku operacji w ramach EFS, które obejmują wypłatę na rzecz beneficjenta wsparcia publicznego w kwocie poniżej 50 000 EUR, z wyjątkiem schematu objętego pomocą publiczną).
Metody obliczania	Obliczanie <i>ex ante</i> na podstawie rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody.	Obliczanie <i>ex ante</i> na podstawie rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody. Wprowadzono dodatkowe metody obliczania: <ul style="list-style-type: none"> wykorzystanie istniejących programów UE w odniesieniu do podobnych rodzajów operacji i beneficjentów; wykorzystanie istniejących własnych programów krajowych w odniesieniu do podobnych rodzajów operacji i beneficjentów; stosowanie stawek i konkretnych metod określonych w rozporządzeniu lub w akcie delegowanym (zob. np. art. 68 ust. 1 lit. b) RWP lub art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFS); w przypadku EFS: wykorzystanie projektu budżetu.
Finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe	Finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe stosuje się wyłącznie do obliczania kosztów pośrednich.	<ul style="list-style-type: none"> Finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe można wykorzystać do obliczenia dowolnej kategorii kosztów. W przypadku EFS: stawka ryczałtowa w wysokości do 40 % bezpośrednich kwalifikowalnych kosztów personelu stosowana do obliczenia wszystkich pozostałych kosztów projektu. W przypadku EWT: stawka ryczałtowa w wysokości do 20 % kosztów bezpośrednich innych niż koszty personelu w ramach operacji stosowana do obliczenia bezpośrednich kosztów personelu.
Finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe w przypadku kosztów pośrednich	Maksymalna stawka ryczałtowa na potrzeby refundacji kosztów pośrednich = 20 % kosztów bezpośrednich	<ul style="list-style-type: none"> Maksymalna stawka ryczałtowa na potrzeby refundacji kosztów pośrednich przy wymogu dokonania obliczeń = 25 % kosztów bezpośrednich. Maksymalna stawka ryczałtowa na potrzeby refundacji kosztów pośrednich bez wymogu dokonania obliczeń = 15 % bezpośrednich kosztów personelu. Stawka ryczałtowa i metoda przyjęte w drodze aktu delegowanego dotyczącego metod mających zastosowanie w polityce UE w przypadku podobnego rodzaju operacji i beneficjentów.
Próg dla kwot ryczałtowych	Maksymalnie 50 000 EUR	Maksymalnie 100 000 EUR wkładu publicznego
Stawki jednostkowe		W odniesieniu do kosztów personelu ustalona jest określona metoda obliczania standardowej stawki jednostkowej. Stawka godzinowa kosztów personelu = ostatnie udokumentowane roczne koszty zatrudnienia brutto / 1 720 godzin.

1.5. Koszty uproszczone są fakultatywne

Stosowanie kosztów uproszczonych jest fakultatywne dla danego państwa członkowskiego: na poziomie beneficjenta instytucja zarządzająca⁽⁸⁾ może postanowić, że stosowanie takich kosztów będzie fakultatywne albo obowiązkowe dla

wszystkich lub niektórych beneficjentów lub w odniesieniu do wszystkich lub niektórych operacji. W przypadku gdy system nie jest obowiązkowy dla wszystkich, zakres stosowanych form kosztów uproszczonych, tj. kategoria projektów i działań beneficjentów, w odniesieniu do której formy te będą dostępne, powinien być jasno określony i opublikowany zgodnie z ogólnymi zasadami przejrzystości i równego traktowania.

Przepisy dotyczące EFS

Jednak zgodnie z art. 14 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS, stosowanie stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych lub finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe jest obowiązkowe w przypadku małych operacji w ramach EFS. Wspomniane małe operacje są zdefiniowane jako „dotacje i pomoc zwrotna, w przypadku których wsparcie publiczne nie przekracza 50 000 EUR”⁽⁹⁾.

Kwotę tę należy postrzegać jako maksymalne wsparcie publiczne, które ma zostać **wypłacone na rzecz beneficjenta**, jak ustalono w dokumencie określającym warunki wsparcia na rzecz beneficjenta (europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne + odpowiadające im krajowe środki publiczne, które mają zostać wypłacone beneficjentowi jako maksymalna kwota określona w umowie lub decyzji o finansowaniu, w stosownych przypadkach). Nie obejmuje ona ani ewentualnego wkładu publicznego zapewnionego przez beneficjenta, ani dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią na rzecz uczestników danej operacji. Wsparcie publiczne wypłacone na rzecz beneficjenta po zakończeniu operacji nie ma wpływu na tę zasadę; wyłącznie zaprogramowane wsparcie publiczne przesądza o konieczności zastosowania przepisów art. 14 ust. 4 (zob. pkt 7.2.2 na s. 42).

Celem tego artykułu jest uniknięcie kontroli kosztów rzeczywistych, które nie są opłacalne ze względu na niską kwotę, która ma zostać sprawdzona.

Aby uniknąć jakichkolwiek sprzeczności między zbiorami przepisów istnieją dwa wyjątki od stosowania art. 14 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS:

- w przypadku gdy ma zastosowanie art. 67 ust. 4 RWP, tj. gdy operacja lub projekt stanowiący jej część są realizowane w drodze zamówienia publicznego: nie można stosować form kosztów uproszczonych;
- w przypadku gdy operacje otrzymują wsparcie w ramach schematu objętego pomocą publiczną: stosowane będą zasady schematu objętego pomocą publiczną. Instytucja zarządzająca musi zapewnić, aby zasady pomocy publicznej nie uniemożliwiły stosowania form kosztów uproszczonych.

⁽⁹⁾ **Uwaga:** należy pamiętać, że art. 14 rozporządzenia w sprawie EFS dotyczy terminu „wsparcie publiczne” (tj. wsparcia publicznego, które ma zostać wypłacone beneficjentowi, jak ustalono w dokumencie określającym warunki wsparcia dla beneficjenta – europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne + odpowiadające im krajowe środki publiczne, które mają zostać wypłacone beneficjentowi). Nie obejmuje on ani ewentualnego wkładu publicznego zapewnionego przez beneficjenta, ani dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią na rzecz uczestników danej operacji, natomiast w art. 67 RWP jest mowa o „wkładzie publicznym” (zob. art. 2 pkt 15 RWP).

Przykład (dotyczący EFS)

Projekt budżetu podmiotu publicznego na operację o całkowitym koszcie kwalifikowalnym wynoszącym 70 000 EUR przedstawia się następująco:

Publiczne finansowanie krajowe	10 000 EUR
EFS	35 000 EUR
Samofinansowanie (wkład własny)	15 000 EUR
Świadczenia wypłacane dla uczestników przez publiczne służby zatrudnienia	10 000 EUR
Całkowite planowane finansowanie	70 000 EUR

Pomimo całkowitego finansowania w wysokości 70 000 EUR projekt ten nadal mieści się w kategorii projektów, w przypadku których koszty uproszczone są obowiązkowe.

Przy ustalaniu wysokości wsparcia publicznego, które ma zostać wypłacone na rzecz beneficjenta, nie uwzględnia się bowiem samofinansowania (15 000 EUR) podmiotu publicznego.

Nie bierze się również pod uwagę dodatków dla uczestników szkolenia wypłacanych przez publiczne służby zatrudnienia (10 000 EUR), gdyż są one wypłacane uczestnikom przez stronę trzecią.

Dlatego też wsparcie publiczne wynosi 35 000 EUR + 10 000 EUR = 45 000 EUR, co nie przekracza progu 50 000 EUR.

1.6. Stosowanie kosztów uproszczonych

Koszty uproszczone na podstawie art. 67 i 68 RWP mają zastosowanie wyłącznie w przypadku dotacji i pomocy zwrotnej.

Zgodnie z art. 67 ust. 4 RWP kosztów uproszczonych nie należy stosować, w przypadku gdy operacja zdefiniowana w art. 2 ust. 9 RWP lub projekt stanowiący część operacji są zlecane w ramach outsourcingu i realizowane wyłącznie za pośrednictwem zamówień publicznych na wykonanie robót budowlanych, dostawę towarów lub świadczenie usług. Mianem operacji „podlegających zamówieniom publicznym” Komisja określa operacje realizowane poprzez udzielanie zamówień publicznych zgodnie z dyrektywą 2004/18 (wraz z załącznikami) lub zamówień publicznych poniżej progów określonych w tej dyrektywie.

Możliwa jest jednak realizacja operacji za pośrednictwem postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, których wynikiem są **płatności dokonywane przez beneficjenta na rzecz wykonawcy, określone na podstawie wcześniej ustalonych stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych**. W rzeczywistości faktury opłacone w ramach zamówień publicznych stanowią koszty rzeczywiste faktycznie poniesione i zapłacone przez beneficjenta na mocy art. 67 ust. 1 lit. a) RWP, nawet, jeżeli koszty te są określone w umowie jako standardowa stawka jednostkowa lub cena ryczałtowa⁽¹⁰⁾. Zasadniczo oznacza to, że standardowe stawki jednostkowe, kwoty ryczałtowe lub stawki ryczałtowe mogą być stosowane w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego jako metoda płatności, ale przepisy art. 67 ust. 1 lit. b)–d) RWP nie mają zastosowania.

Przykład (EFS)

Jeżeli beneficjent realizuje szkolenie w drodze zamówienia publicznego, może w zaproszeniu do składania ofert poprosić oferentów o złożenie oferty cenowej na podstawie kosztu jednostkowego na jednego uczestnika szkolenia uzyskującego certyfikat po zakończeniu szkolenia.

Warunki zamówienia mogą być zatem następujące: jeden uczestnik szkolenia uzyskujący certyfikat = 1 000 EUR.

Jeżeli po zakończeniu kursu 10 uczestników szkolenia uzyska certyfikat, beneficjent może zadeklarować instytucji zarządzającej wydatki kwalifikowalne w wysokości 10 000 EUR.

Wspomniana kwota 10 000 EUR zostanie uznana za opartą na kosztach rzeczywistych. Kontrola lub audyt tych wydatków będzie zatem polegać na sprawdzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i przestrzegania warunków zamówienia (w tym przykładzie będzie to sprawdzenie, czy istnieje dowód na to, że w odniesieniu do każdego zapłaconego kosztu jednostkowego jeden uczestnik szkolenia uzyskał certyfikat). Bazowe koszty szkolenia (wynajem pomieszczeń, koszty personelu itp.) nie będą sprawdzane, gdyż w umowie nie przewiduje się refundacji na tej podstawie.

⁽¹⁰⁾ Zob. wspólne oświadczenie Rady i Komisji w sprawie art. 67 RWP (zawarte w dokumencie Coreper/Rady doc B207/12, ADD7 REV 1).

1.6.1. Ustalenie dokładnego zakresu stosowania form kosztów uproszczonych, w szczególności w przypadku zamówień publicznych

W przypadku gdy formy kosztów uproszczonych mają zastosowanie do operacji, należy ustalić, czy mogą one być stosowane do całości operacji czy do niektórych jej części. Zależy to od tego, co państwo członkowskie uznaje za operację. W niektórych państwach członkowskich operacja składa się z grupy projektów i jest realizowana jako taka (definicja zależy od konstrukcji programów, objętych wsparciem z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w ramach ich właściwego zakresu pomocy).

Aby ocenić, w których projektach stanowiących część danej operacji można zastosować formy kosztów uproszczonych, konieczne jest określenie projektów stanowiących operację

na jak najniższym poziomie. Jeżeli beneficjent zleca w ramach outsourcingu całość realizacji wszystkich lub niektórych projektów za pośrednictwem zamówień publicznych, form kosztów uproszczonych nie można zastosować w odniesieniu do tych projektów, które podlegają zamówieniom publicznym.

1.6.2. Udzielanie zamówień publicznych w ramach projektu realizowanego przez samego beneficjenta

Jeżeli sam beneficjent⁽¹¹⁾ realizuje projekt (co oznacza utrzymanie pełnej kontroli nad zarządzaniem projektem i nad jego realizacją), formy kosztów uproszczonych mają zastosowanie, nawet jeśli niektóre **kategorie kosztów** w ramach projektu są objęte zamówieniami (np. niektóre koszty realizacji projektu, takie jak koszty usług sprzętania, pomocy zewnętrznych ekspertów, zakupu mebli itd.)⁽¹²⁾.

Przykład (EFS)

Dotacja w wysokości 20 000 000 EUR udzielana jest publicznym służbom zatrudnienia („beneficjentowi”) w celu zorganizowania, w ciągu dwóch lat, reintegracji 5 000 długotrwale bezrobotnych („operacji”): operacja ta będzie realizowana za pośrednictwem szeregu projektów: projektów zindywidualizowanego wsparcia o wartości 7 000 000 EUR realizowanych bezpośrednio przez beneficjenta, projektów szkoleniowych realizowanych bezpośrednio przez beneficjenta na kwotę 5 000 000 EUR oraz projektów zleconych w ramach outsourcingu za pośrednictwem zamówień publicznych na pozostałą część kwoty (8 000 000 EUR). Ponieważ beneficjentem jest podmiot publiczny, instytucje szkoleniowe na potrzeby projektów zleconych w ramach outsourcingu trzeba będzie wybrać w drodze postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, w zależności od progu mającego zastosowanie, a formy kosztów uproszczonych nie będą miały zastosowania do tych projektów stanowiących część operacji. Będą one miały zastosowanie jedynie do kwoty 12 000 000 EUR. W przypadku projektów szkoleniowych, które beneficjent realizuje własnymi środkami, akceptowalne jest, że niektóre pozycje wydatków są zlecane w ramach outsourcingu i ujęte w formach kosztów uproszczonych (na przykład usługi zewnętrznych ekspertów, usługi sprzętania itp.).

Przykład (EFRR)

Gmina otrzymuje dotację w maksymalnej kwocie 1 000 000 EUR kosztów kwalifikowalnych na budowę drogi. W tym celu gmina musi udzielić zamówienia publicznego na roboty budowlane o szacowanej wartości 700 000 EUR. Ponadto gmina ponosi pewne powiązane koszty w wysokości 300 000 EUR (wyłączenia, koszty sporów sądowych⁽¹³⁾, monitorowanie postępów prac w terenie, studia środowiskowe sporządzane przez własny personel, kampanie, testy na potrzeby odbioru drogi itp.). W przypadku tych kosztów bezpośrednich w kwocie 300 000 EUR, o ile kwalifikują się one w ramach krajowych i unijnych przepisów, można zastosować koszty uproszczone (np. koszty pośrednie wyliczone na podstawie stawki ryczałtowej).

⁽¹³⁾ Koszty sporów sądowych nie są kwalifikowalne w ramach programów EWT zgodnie z art. 2 ust. 2 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 481/2014.

⁽¹¹⁾ Ma to zastosowanie niezależnie od charakteru organu wykonawczego – prywatnego czy publicznego.

⁽¹²⁾ Artykuł 67 ust. 4 zdanie ostatnie RWP.

W przypadku finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe zakres zamówień udzielonych przez beneficjenta w odniesieniu do niektórych kategorii kosztów może mieć wpływ na odsetek obliczonych kosztów. Dlatego też państwa członkowskie powinny ocenić wpływ zakresu udzielania zamówień na usługi w ramach projektów stanowiących część operacji na odsetek obliczonych kosztów, a tym samym na stawkę ryczałtową, z wyjątkiem stawek ryczałtowych przewidzianych w rozporządzeniu (art. 68 lit. b) i c) RWP, art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFS i art. 19 rozporządzenia w sprawie EWT). Może to wymagać wprowadzenia do metodyki środków łagodzących: na przykład jeżeli zakres zamawianych usług ma istotny wpływ na odsetek obliczonych kosztów, stawka ryczałtowa powinna zostać zmniejszona proporcjonalnie do zakresu zamówienia albo powinna być stosowana tylko do tych kosztów, które nie są objęte zamówieniem publicznym (w przypadku

finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe kosztów pośrednich na podstawie podejścia przewidzianego w programie „Horyzont 2020” obowiązkowe jest odliczenie kosztów podwykonawstwa). Może się jednak również zdarzyć, że zakres udzielania zamówień na usługi nie będzie miał żadnego wpływu na odsetek obliczonych kosztów albo że wpływ ten będzie nieznaczny. W takim przypadku środki łagodzące mogą być niepotrzebne. Należy jednak przeanalizować wpływ udzielania zamówień na usługi na stawkę ryczałtową (na przykład na podstawie podobnych środków stosowanych w przeszłości lub wcześniejszych projektów) i należy go uwzględnić przy określaniu metodyki (stawki) dotyczącej stosowania finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe. Państwa członkowskie mogą jednak zdecydować, czy zamówione usługi w ramach projektu są wyłączone z kategorii kosztów, na podstawie których stawka jest stosowana, pod warunkiem przestrzegania zasady równego traktowania.

Przykład (EFRR)

Gmina otrzymuje dotację w maksymalnej kwocie 1 000 000 EUR kosztów kwalifikowalnych na budowę drogi.

Na potrzeby tej operacji, która nie jest w całości objęta zamówieniem publicznym, instytucja zarządzająca chce zastosować art. 68 ust. 1 lit. b) RWP w celu obliczenia kosztów pośrednich. Instytucja zarządzająca chce jednak złagodzić wpływ korzystania z personelu w ramach zleconego podwykonawstwa na poziom kosztów pośrednich. Postanawia ona wyłączyć bezpośrednie koszty personelu w ramach zleconego podwykonawstwa z bezpośrednich kosztów personelu, do których stosowana jest stawka ryczałtowa.

Projekt budżetu na operację przedstawia się następująco:

Projekt 1: roboty (postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego)	700 000 EUR
Projekt 2: pozostałe koszty:	298 500 EUR
<i>Bezpośrednie koszty personelu</i>	<i>50 000 EUR</i>
<i>Z czego bezpośrednie koszty personelu w ramach zleconego podwykonawstwa</i>	<i>10 000 EUR</i>
<i>Inne koszty bezpośrednie</i>	<i>242 500 EUR</i>
<i>Koszty pośrednie</i>	<i>(Bezpośrednie koszty personelu – bezpośrednie koszty personelu w ramach zleconego podwykonawstwa) x 15% = 40 000 EUR x 15% = 6 000 EUR</i>
Koszty zadeklarowane ogółem	998 500 EUR

1.6.3. Zalecane podejście do projektów realizowanych za pośrednictwem zamówień, nawet w przypadku gdy beneficjenci należą do kategorii, które nie są objęte dyrektywą 2004/18/WE

Komisja zaleca stosowanie podejścia omówionego powyżej (przez analogię – pkt 1.6.1 na s. 12; we wszystkich przypadkach – pkt 1.6.2 na s. 12) w odniesieniu do projektów realizowanych za pośrednictwem zamówień, nawet w przypadku gdy beneficjenci należą do kategorii, które nie są objęte dyrektywą 2004/18/WE, w celu zachowania zgodności z założeniem ograniczenia form kosztów uproszczonych do dotacji i pomocy zwrotnej.

1.6.4. Krajowe zasady kwalifikowalności wydatków⁽¹⁴⁾

W odniesieniu do okresu programowania 2014–2020 kwalifikowalność wydatków ustala się na podstawie przepisów

krajowych, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w przepisach dotyczących poszczególnych funduszy (art. 65 ust. 1 RWP). Muszą one obejmować całość wydatków zadeklarowanych w ramach programu. Ponadto „instytucja zarządzająca odpowiada za zarządzanie programem operacyjnym zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami” (art. 125 ust. 1 RWP) i może zastosować bardziej rygorystyczne zasady niż zasady ustanowione na podstawie mających zastosowanie europejskich ram prawnych.

Dlatego też instytucje zarządzające powinny ustalić i udokumentować zasady kwalifikowalności w odniesieniu do operacji europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, na odpowiednim poziomie (krajowym, regionalnym, lokalnym lub według programu), udostępnić je potencjalnym beneficjentom i wskazać wszystkie stosowne zasady w dokumencie określającym warunki wsparcia. W ramach tych zasad należy również określić ramy stosowania przepisów art. 67 RWP.

1.6.5. Przepisy dotyczące poszczególnych funduszy

Zasady dotyczące EFRROW

Instytucje zarządzające muszą dopilnować, aby odpowiednie obliczenia dotyczące form kosztów uproszczonych były prawidłowe i dokładne, w przypadku gdy dokonywane są z wyprzedzeniem na podstawie rzetelnych, sprawiedliwych i weryfikowalnych obliczeń. W tym celu podmiot funkcjonalnie niezależny od organów odpowiedzialnych za wdrożenie programu i posiadający stosowną wiedzę fachową przeprowadzi obliczenia lub potwierdzi ich poprawność i dokładność. Oświadczenie potwierdzające poprawność i dokładność obliczeń musi być włączone do programu rozwoju obszarów wiejskich⁽¹⁵⁾.

Jeżeli instytucja zarządzająca stosuje metodę ustaloną zgodnie z art. 67 ust. 5 lit. b), c), d) lub e) RWP, przeprowadzanie takich obliczeń ani składanie wyżej wspomnianego oświadczenia nie jest konieczne.

Program rozwoju obszarów wiejskich powinien obejmować wyłącznie metodykę stosowaną na potrzeby obliczania płatności w oparciu o formy kosztów uproszczonych. Jeżeli metodyka ta pozostaje niezmienna przez cały okres programowania, program nie będzie wymagał zmian. Jeżeli system form kosztów uproszczonych wprowadza się jako mechanizm płatności w ramach konkretnego środka, program należy odpowiednio zmienić.

Wykaz środków w ramach EFRROW, które wchodzi w zakres stosowania form kosztów uproszczonych, znajduje się w ostatnim załączniku do niniejszych wytycznych.

⁽¹⁵⁾ Artykuł 62 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013.

Przepisy dotyczące EWT

Przepisy szczegółowe dotyczące kwalifikowalności wydatków na potrzeby programów współpracy w odniesieniu do kosztów personelu, wydatków biurowych i administracyjnych, kosztów podróży i zakwaterowania, kosztów pomocy zewnętrznych ekspertów i kosztów usług oraz wydatków na sprzęt są ustanowione na poziomie UE.

Nie naruszając zasad kwalifikowalności określonych w RWP, rozporządzeniu w sprawie EWT oraz w szczegółowych zasadach kwalifikowalności na potrzeby programu współpracy, komitet monitorujący ustanawia dodatkowe zasady kwalifikowalności wydatków w odniesieniu do programu współpracy jako całości.

W sprawach nieobjętych wyżej wymienionymi przepisami stosuje się zasady krajowe państwa członkowskiego, w którym wydatki są ponoszone.

⁽¹⁴⁾ Niniejszy punkt nie ma zastosowania do EWT. Zob. pkt 1.6.5, s.14.

2. FINANSOWANIE W OPARCIU O STAWKI RYCZAŁTOWE

W przypadku finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe określone kategorie kosztów kwalifikowalnych, które są jasno sprecyzowane z wyprzedzeniem, oblicza się przez zastosowanie odsetka – ustalonego *ex ante* – do jednej lub do kilku *innych* kategorii kosztów kwalifikowalnych.

2.1. Określanie kategorii kosztów

W systemie finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe istnieją maksymalnie trzy rodzaje kategorii kosztów:

- rodzaj 1: kategorie kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których stawka ma być stosowana w celu obliczenia kwot kwalifikowalnych;
- rodzaj 2: kategorie kosztów kwalifikowalnych, które zostaną obliczone w oparciu o stawkę ryczałtową;
- rodzaj 3: w stosownych przypadkach, inne kategorie kosztów kwalifikowalnych: nie stosuje się do nich stawki i nie są one obliczane w oparciu o stawkę ryczałtową.

Stosując system finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, instytucja zarządzająca musi określić kategorie kosztów należących do każdego z wymienionych rodzajów: każda kategoria wydatków wyraźnie zalicza się do jednego – i tylko jednego – z tych trzech rodzajów. Należy zwrócić uwagę, że w niektórych przypadkach jeden rodzaj może być określony poprzez przeciwstawienie innemu rodzajowi lub innym rodzajom (na przykład w systemie, w którym istnieją tylko koszty bezpośrednie (rodzaj 1) oraz koszty pośrednie (rodzaj 2), za koszty pośrednie można uznać wszystkie koszty kwalifikowalne, które nie są bezpośrednimi kosztami kwalifikowalnymi).

W rozporządzeniu nie wprowadzono ograniczeń co do kategorii kosztów kwalifikowalnych, które można stosować w odniesieniu do finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe. Głównym celem stosowania stawek ryczałtowych powinno jednak być uproszczenie oraz obniżenie poziomu błędów. Stąd stawki ryczałtowe są najbardziej odpowiednie w przypadku kosztów, które są stosunkowo niskie i których weryfikacja jest kosztowna.

2.2. Specjalne systemy finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe służące obliczaniu kosztów pośrednich wyszczególnione w przepisach

2.2.1. Metody obliczania kosztów pośrednich

Rozporządzenia zawierają określone specjalne systemy finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe. W art. 68 ust. 1 RWP

wyszczególniono **kilka systemów finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe na potrzeby obliczania kosztów pośrednich**:

- w lit. a) określono ogólny system finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe w przypadku kosztów pośrednich, w którym maksymalna stawka zostaje zwiększona do 25%. Jest to kontynuacja obecnego systemu; rzeczywista stawka, która ma być stosowana, musi zostać uzasadniona zgodnie z jedną z metod obliczania na podstawie art. 67 ust. 5 lit. a) i c) RWP. System ten jest elastyczny. Może być oparty:
 - wyłącznie na dwóch rodzajach kosztów – rodzaj 1: koszty bezpośrednie, rodzaj 2: koszty pośrednie; lub
 - na trzech rodzajach kosztów – rodzaj 1: „ograniczone” koszty bezpośrednie, rodzaj 2: koszty pośrednie obliczone na podstawie rodzaju 1, rodzaj 3: koszty pośrednie inne niż „ograniczone” (rodzaju 1);
- w lit. b) umożliwia się instytucji zarządzającej zastosowanie stawki ryczałtowej w wysokości do **15% bezpośrednich kosztów personelu** do obliczenia kosztów pośrednich. Instytucja zarządzająca może bezpośrednio stosować stawkę 15%, bez żadnego uzasadnienia. Jest to przykład systemu, w którym będą istniały trzy kategorie kosztów: (rodzaj 1) bezpośrednie koszty personelu, (rodzaj 2) koszty pośrednie, (rodzaj 3) koszty pośrednie inne niż koszty personelu (zob. przykład w załączniku 1, s. 46);
- na mocy przepisów lit. c) możliwe jest ponowne zastosowanie stawki ryczałtowej dla systemów kosztów pośrednich istniejących w ramach polityki Unii w poszczególnych obszarach, w oparciu o systemy wykorzystywane w ramach programów „Horyzont 2020” i LIFE oraz określone w akcie delegowanym (zob. pkt 5.3.1.2, s. 26).

2.2.2. Definicja kosztów bezpośrednich, kosztów pośrednich i kosztów personelu

Korzystanie z tych systemów może wymagać od instytucji zarządzającej zdefiniowania kosztów bezpośrednich i pośrednich oraz kosztów personelu. Definicje te muszą być zgodne z ogólnymi wytycznymi podanymi poniżej przez Komisję:

- **koszty bezpośrednie** są to koszty, które są bezpośrednio powiązane z pojedynczą czynnością podmiotu, przy czym powiązanie z taką pojedynczą czynnością można udokumentować (na przykład poprzez bezpośrednie rejestrowanie czasu);
- **koszty pośrednie** są to natomiast koszty, które nie są lub nie mogą być bezpośrednio powiązane z pojedynczą czynnością danego podmiotu. Koszty takie obejmują koszty administracyjne, w przypadku których trudno jest dokładnie określić kwotę, którą można przypisać konkretnej czynności (typowe

wydatki administracyjne/wydatki na personel, takie jak: koszty zarządzania, wydatki związane z rekrutacją, koszty obsługi księgowej lub sprzątnięcia itp.; wydatki na telefon, wodę, energię elektryczną itd.⁽¹⁶⁾);

- **koszty personelu**⁽¹⁷⁾ są kosztami wynikającymi z umowy zawartej między pracodawcą a pracownikiem lub umów o świadczenie usług w przypadku personelu zewnętrznego (pod warunkiem że koszty te są łatwe do zidentyfikowania). Na przykład jeżeli beneficjent zawiera z zewnętrzną osobą prowadzącą szkolenie umowę o świadczenie usług polegających na prowadzeniu szkoleń wewnątrzzakładowych u beneficjenta, na fakturze trzeba wskazać różne rodzaje kosztów. Wynagrodzenie osoby prowadzącej szkolenie będzie

traktowane jako koszty personelu zewnętrznego. Nie można jednak uwzględnić na przykład materiałów dydaktycznych. Koszty personelu obejmują wynagrodzenie ogółem, w tym świadczenia rzeczowe zgodnie z układami zbiorowymi, wypłacane personelowi w zamian za prace związane z operacją. Obejmują one także podatki i składki na ubezpieczenie społeczne pracowników (pierwszy i drugi filar, trzeci filar tylko wtedy, gdy jest to określone w układzie zbiorowym), jak również obowiązkowe i dobrowolne składki pracodawcy na ubezpieczenie społeczne. Kosztów podróży służbowych nie uznaje się jednak za koszty personelu. Dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych uczestnikom operacji EFS również nie uznaje się za koszty personelu.

Przykład (europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne): Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

Instytucja zarządzająca oceniła na podstawie dotychczasowych doświadczeń typowy udział kosztów bieżących i kosztów animacji danej lokalnej grupy działania w porównaniu z wydatkami poniesionymi na realizację operacji lokalnych w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz przygotowanie i realizację działań lokalnej grupy działania w zakresie współpracy. Mimo że wsparcie z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych na koszty bieżące i koszty animacji nie może przekraczać pułapu 25 % całkowitych wydatków publicznych poniesionych w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, doświadczenie pokazuje, że w większości przypadków odsetek ten jest w rzeczywistości niższy.

Instytucja zarządzająca ustanawia stawkę ryczałtową w wysokości 17 % (w oparciu o rzetelną, sprawiedliwą i weryfikowalną metodologię zgodnie z art. 67 ust. 1 lit. d) i art. 67 ust. 5 lit. a) RWP, ale *nie* zgodnie z art. 68 ust. 1 lit. a) RWP, gdyż ta stawka ryczałtowa nie obejmuje wyłącznie kosztów pośrednich) wydatków poniesionych na realizację operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz na przygotowanie i realizację działań lokalnej grupy działania w zakresie współpracy, w celu pokrycia następujących kosztów:

- kosztów bieżących (koszty operacyjne, koszty personelu, koszty szkolenia, koszty związane z *public relations*, koszty finansowe, koszty związane z monitorowaniem i oceną strategii);
- kosztów związanych z animacją strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, w celu ułatwienia wymiany informacji pomiędzy zainteresowanymi stronami i aby promować strategię oraz wspierać potencjalnych beneficjentów, mając na celu opracowywanie operacji i przygotowywanie wniosków.

Dlatego jeżeli budżet przydzielony lokalnej grupie działania na lata 2014–2020 na realizację operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność oraz na przygotowanie i realizację działań tej grupy w zakresie współpracy wynosi 1,5 mln EUR (rodzaj 1), maksymalny budżet odpowiadający kosztom bieżącym i kosztom animowania będzie wynosił 1,5 mln EUR x 17 % = 255 000 EUR (rodzaj 2). W związku z tym łączny przydział środków budżetowych dla lokalnej grupy działania wynosi 1,755 mln EUR.

Na etapie realizacji oznacza to, że ilekroć beneficjent wnioskuje o refundację wydatków poniesionych na projekt, lokalna grupa działania będzie również mogła ubiegać się o 17 % tej kwoty na pokrycie swoich kosztów bieżących i kosztów animacji.

Na przykład jeżeli wydatki poniesione w ramach projektu wynoszą 1 000 EUR (rodzaj 1), lokalna grupa działania może zadeklarować instytucji zarządzającej 1 000 EUR x 17 % = EUR 170 (rodzaj 2) na pokrycie swoich kosztów bieżących i kosztów animacji.

Lokalna grupa działania nie będzie musiała dostarczać dokumentów potwierdzających w odniesieniu do swoich kosztów bieżących i kosztów animacji zadeklarowanych na podstawie stawki ryczałtowej, ale metodologia, w oparciu o którą ustalono stawkę 17 %, musi być weryfikowalna.

Należy zauważyć, że stawka ryczałtowa może być ustalona odrębnie wyłącznie w odniesieniu do kosztów bieżących i kosztów animacji.

Uwaga: należy pamiętać, że podobnie jak w powyższym przykładzie metodologia ustalenia stawki ryczałtowej niekoniecznie musi być zgodna z metodologią zastosowaną w celu określenia maksymalnego pułapu wynoszącego 25 %. Bez względu na metodologię zastosowaną w celu ustalenia stawki ryczałtowej przepisy dotyczące maksymalnego pułapu kosztów bieżących i kosztów animacji określonego w art. 35 ust. 2 RWP muszą być przestrzegane.

⁽¹⁶⁾ Wykaz ten nie jest obowiązkowy. Za zdefiniowanie w sposób jednoznaczny różnych kategorii kosztów odpowiada wyłącznie dane państwo członkowskie.

⁽¹⁷⁾ Definicja ta nie ma zastosowania do EWT. Aby zapoznać się z definicją kosztów personelu w kontekście EWT, zob. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 481/2014.

2.2.3. Przepisy dotyczące poszczególnych funduszy

Przepisy dotyczące EFS

W art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1304/2013 przedstawiono **system finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe właściwy dla EFS. Bezpośrednie koszty personelu można wykorzystać do obliczenia wszystkich pozostałych kategorii kosztów kwalifikowalnych** projektu na podstawie stawki ryczałtowej w wysokości do 40%. „Wszystkie pozostałe kategorie kosztów” obejmują pozostałe koszty bezpośrednie (z wyjątkiem bezpośrednich kosztów personelu, ale z uwzględnieniem wynagrodzeń i dodatków wypłaconych na rzecz uczestników) i koszty pośrednie. Instytucja zarządzająca może bezpośrednio stosować stawkę 40%, bez żadnego uzasadnienia.

Przykład (dotyczący EFS)

Projekt budżetu szkolenia przedstawia się następująco:

Koszty bezpośrednie ogółem	55 000
Bezpośrednie koszty personelu	30 000
Koszty pomieszczeń	4 000
Koszty podróży	5 000
Wyżywienie	1 000
Rozpowszechnianie informacji / promocja	5 000
Dodatki wypłacane uczestnikom szkolenia przez publiczne służby zatrudnienia	10 000

Koszty pośrednie ogółem	5 000
Pośrednie koszty personelu	4 000
Energia elektryczna, telefon	1 000

Instytucja zarządzająca może podjąć decyzję o zastosowaniu przepisów art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFS w odniesieniu do tego projektu. W takim przypadku maksymalne przyznane środki w umowie o udzielenie dotacji wynosiłyby:

Bezpośrednie koszty personelu: 30 000 EUR

Pozostałe koszty: $30\,000 \times 40\% = 12\,000$ EUR

Koszty ogółem: $30\,000 + 12\,000 = 42\,000$ EUR

Przepisy dotyczące EWT

Artykuł 19 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 stanowi, że koszty personelu danej operacji można obliczać według stawki ryczałtowej w wysokości do 20% kosztów bezpośrednich innych niż koszty personelu tej operacji. Oznacza to, że jedynie bezpośrednie koszty personelu można obliczać według stawki ryczałtowej (kosztów bezpośrednich innych niż koszty personelu); oznacza to również, że ta stawka ryczałtowa może być stosowana bez wymogu dokonywania przez państwo członkowskie obliczeń w celu ustalenia stawki mającej zastosowanie.

3. STANDARDOWE STAWKI JEDNOSTKOWE

3.1. Zasady ogólne

W przypadku standardowych stawek jednostkowych całość lub część kosztów kwalifikowalnych operacji będzie **obliczana** na podstawie ujętych ilościowo czynności, nakładów, produktów lub rezultatów przemnożonych przez wcześniej ustalone standardowe stawki jednostkowe. Opcja ta może zostać zastosowana w odniesieniu do każdego rodzaju projektu lub części projektu, gdy możliwe jest określenie ilości odnoszących się do czynności i standardowych stawek jednostkowych. Standardowe stawki jednostkowe mają zazwyczaj zastosowanie do wielkości, które łatwo określić.

Standardowe stawki jednostkowe mogą **odnosić się do procesu**, tj. mieć na celu ujęcie, dzięki jak najlepszemu przybliżeniu, rzeczywistych kosztów realizacji operacji. Mogą być również **oparte na wynikach** (produkcie lub rezultacie) lub zdefiniowane pod względem zarówno procesu, jak i wyników (por. przykład w pkt 6.5.3, s. 39).

Institucje zarządzające powinny również wziąć pod uwagę wpływ różnych konfiguracji pod względem uzasadnienia kosztów kwalifikowalnych.

Institucja zarządzająca może określić różne stawki jednostkowe mające zastosowanie do różnych działań.

Przykład (w oparciu o produkty EFS)

W przypadku zaawansowanego szkolenia komputerowego w wymiarze 1 000 godzin zorganizowanego dla 20 osób koszty kwalifikowalne można wyliczyć na podstawie iloczynu kosztu godziny szkolenia i liczby osobogodzin. Koszt godziny szkolenia został ustalony z góry przez instytucję zarządzającą i jest podany w dokumencie określającym warunki wsparcia.

Zakładając na przykład, że instytucja zarządzająca wyznaczyła koszty szkolenia na 7 EUR za godzinę szkolenia na osobę, maksymalna dotacja przeznaczona na ten projekt wyniesie: 1 000 godzin x 20 uczestników szkolenia x 7 EUR/godz. na osobę = 140 000 EUR.

Po zakończeniu operacji ostateczne koszty kwalifikowalne zostaną określone na podstawie rzeczywistej liczby godzin przeznaczonych na każdego uczestnika szkolenia (która może uwzględniać usprawiedliwione nieobecności) według faktycznego udziału uczestników szkolenia i przeprowadzonych kursów. W dalszym ciągu będzie istniała potrzeba stosowania dokładnych list obecności opisujących czynności szkoleniowe i poświadczających faktyczną obecność uczestników szkolenia.

Jeżeli ostatecznie w szkoleniu uczestniczyło tylko 18 osób, przy czym 6 z nich przez 900 godzin, 5 przez 950 godzin, 5 przez 980 godzin, a pozostałe 2 osoby przez 1 000 godzin, całkowita liczba osobogodzin wyniesie:

$900 \times 6 + 950 \times 5 + 980 \times 5 + 1\,000 \times 2 = 17\,050$ osobogodzin ogółem.

Wydatki kwalifikowalne będą wynosiły: 17 050 godzin szkolenia x 7 EUR = 119 350 EUR.

Przykład (w oparciu o produkty EFRR)

Beneficjent, którym jest izba regionalna, organizuje usługę doradczą dla MŚP z regionu. Usługa będzie świadczona przez doradców izby regionalnej. W oparciu o dane księgowo działu „doradczego” izby z przeszłości wartość doradztwa jest szacowana na 350 EUR za dzień. Kwota wsparcia zostanie wyliczona na podstawie następującego wzoru: liczba dni x 350 EUR. W dalszym ciągu będzie istniała potrzeba stosowania dokładnych kart ewidencji czasu pracy zawierających szczegóły czynności doradczych oraz dokumentujących obecność doradców.

Przykład (w oparciu o rezultaty EFS)

6-miesięczny program pomocy w szukaniu pracy („operacja”) może być finansowany na podstawie standardowych stawek jednostkowych (na przykład 2 000 EUR na osobę) w odniesieniu do każdego z 20 uczestników operacji, który znajdzie pracę i utrzyma ją przez z góry ustalony okres, na przykład przez sześć miesięcy. Wyliczenie maksymalnej kwoty dotacji przyznanej na tę operację: 20 osób x 2 000 EUR/staż = 40 000 EUR.

Ostateczne koszty kwalifikowalne oblicza się na podstawie rzeczywistego produktu operacji: jeżeli jedynie 17 osób znajdzie pracę na rynku pracy i utrzyma ją przez wymagany okres, ostateczne koszty kwalifikowalne, na podstawie których dotacja zostanie wypłacona beneficjentowi, wyniosą 17 x 2 000 EUR = 34 000 EUR.

Przykład (w oparciu o produkty EFRROW): „Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów” (art. 21)

Posiadacz lasów będzie otrzymywał wsparcie na zalesianie i utrzymanie 3 hektarów lasu przez 7 lat. Koszty (zalesiania i utrzymania) zostały ustalone z góry przez instytucję zarządzającą w zależności od rodzaju lasu. Metodyka ta zostanie włączona do programu rozwoju obszarów wiejskich. Koszty są następujące: 2 000 EUR/ha na zalesianie, a na utrzymanie – 600 EUR/ha w pierwszym roku i 500 EUR/ha w kolejnych latach.

Koszty kwalifikowalne ogółem wynoszą zatem:

$3 \text{ ha} \times 2000 \text{ EUR/ha} + 3 \text{ ha} \times 600 \text{ EUR/ha} + (3 \text{ ha} \times 500 \text{ EUR/ha}) \times 6 \text{ lat} = 16\,800 \text{ EUR}$

3.2. Szczególny przypadek stawek godzinowych kosztów personelu

W art. 68 ust. 2 RWP wprowadzono nową zasadę, aby ułatwić stosowanie godzinowych stawek jednostkowych do obliczania kosztów personelu⁽¹⁸⁾ związanych z realizacją operacji:

$$\text{stawka godzinowa kosztów personelu} = \frac{\text{ostatnie udokumentowane roczne koszty zatrudnienia brutto}}{1\,720 \text{ godzin}}$$

1 720 godzin to standardowy czas pracy w ciągu roku, który można stosować bezpośrednio, bez wymogu dokonywania przez państwo członkowskie jakichkolwiek obliczeń.

Licznik, tj. ostatnie udokumentowane roczne koszty personelu, musi być jednak uzasadniony. W przypadku projektu realizowanego w ciągu kilku lat instytucja zarządzająca może zdecydować się na uaktualnienie stawki godzinowej kosztów personelu, gdy pojawią się nowe dane, lub stosować tę samą stawkę przez cały okres realizacji. Jeżeli okres realizacji jest wyjątkowo długi, dobrą praktyką byłoby określenie etapów pośrednich, na których można byłoby zmieniać stawkę godzinową kosztów personelu (i odpowiednio umowę o udzielenie dotacji).

Licznik dotyczący kosztów osób pracujących przy operacji może przybrać co najmniej dwie możliwe formy:

1. licznik dotyczy wyłącznie osoby pracującej bezpośrednio przy operacji. Może być oparty na rzeczywistym wynagrodzeniu tej osoby lub na średniej kosztów zatrudnienia większej zbiorczej grupy pracowników należących do tej samej grupy zaszerogowania lub których łączą inne podobne wskaźniki, które mniej więcej korelują z poziomem wynagrodzenia;
2. licznik obejmuje wynagrodzenie osoby pracującej bezpośrednio przy operacji i udział wynagrodzeń personelu pośredniego (np. wysoko opłacanej kadry kierowniczej, która zwykle pracuje przy operacji pośrednio), który można przypisać do operacji (zastosowanie będą miały zasady przypisywania kosztów pośrednich do operacji, na przykład zastosowanie uzasadnionego klucza do ustalenia wkładu). Może on obejmować koszty zatrudnienia centrum kosztów lub działu (który realizuje operację), w przypadku gdy poziom wynagrodzenia może się znacznie różnić w zbiorczej grupie pracowników. Rezultatem będzie standardowa stawka jednostkowa, które obejmuje wynagrodzenie osoby pracującej przy operacji i część wynagrodzeń pośrednich.

⁽¹⁸⁾ Por. definicja kosztów personelu, pkt 2.2.2, s. 15.

Institucje zarządzające powinny jednak mieć świadomość, że opcja 2 zapewne nie będzie najpraktyczniejszym rozwiązaniem. Bardziej wskazane byłoby zastosowanie opcji 1 lub obliczenie stawki godzinowej kosztów personelu obejmującej wszystkie koszty pośrednie (na podstawie stawki ryczałtowej) lub nawet wszystkie pozostałe koszty kwalifikowalne (w pełni opłacone stawki godzinowe kosztów personelu).

Korzystając z tej możliwości, instytucje zarządzające powinny zwrócić uwagę, że:

- „realizację operacji” należy rozumieć jako obejmującą wszystkie etapy operacji. Nie przewiduje się wykluczenia niektórych kosztów personelu związanych z określonymi etapami operacji;
- w ramach krajowych zasad kwalifikowalności konieczne będzie określenie, co obejmują roczne koszty zatrudnienia brutto, z uwzględnieniem zwykłych praktyk księgowych (zob. pkt 5.2.1.3, s. 24);

- ostatnie roczne koszty zatrudnienia brutto muszą być udokumentowane za pomocą ksiąg rachunkowych, raportów płacowych itp. Informacje te nie muszą być poddane audytowi *ex ante*, ale przeprowadzenie audytu musi być możliwe;
- metoda obliczania na podstawie danych historycznych beneficjenta nie jest użyteczna, ponieważ w rozporządzeniu mowa jest o *ostatnich* udokumentowanych rocznych kosztach zatrudnienia brutto;
- ostatnie udokumentowane roczne koszty zatrudnienia brutto oznaczają, że istnieje wcześniejszy okres odniesienia wynoszący jeden rok (12 kolejnych miesięcy). Nie jest możliwe wykorzystanie danych dotyczących okresów po podpisaniu dokumentu określającego warunki wsparcia;
- do obliczania kwalifikowalnych kosztów personelu należy wykorzystywać tylko godziny przepracowane. Na przykład coroczny urlop jest już uwzględniony w obliczeniu stawek godzinowych kosztów personelu.

Wartością dodaną tej metodologii jest to, że liczby 1 720 godzin nie można zakwestionować.

Przykład (EFRR)

W przypadku niektórych rodzajów projektów skierowanych do MŚP w dziedzinie badań, rozwoju technologicznego i innowacji kluczowym elementem są koszty personelu. Opcjonalne zastosowanie standardowych stawek jednostkowych jest mile widzianym uproszczeniem dla MŚP. Jednostkowy koszt czynności jest wyrażony w tym przypadku jako stawka godzinowa zastosowana do godzin faktycznie przepracowanych przez pracowników. Ustala się ją z wyprzedzeniem w dokumencie określającym warunki wsparcia, w którym określa się maksymalną kwotę pomocy finansowej wyrażoną jako maksymalna liczba przepracowanych godzin, na które przyzwolono, pomnożoną przez koszt jednostkowy (wyliczone koszty zaangażowanych pracowników).

Mając na celu ujęcie, poprzez jak najlepsze przybliżenie, kosztów rzeczywistych oraz biorąc pod uwagę rozróżnienie między regionami i sektorami, koszt standardowej jednostki definiuje się jako stawkę godzinową kosztów personelu według następującego wzoru:

stawka godzinowa kosztów personelu = roczne wynagrodzenie brutto (w tym wynikające z przepisów obciążenia) podzielone przez średnią, zgodną z prawem liczbę godzin pracy (przy uwzględnieniu urlopu corocznego).

Na przykład: stawka godzinowa kosztów personelu = 60 000 EUR / (1 980 godzin – 190 godzin urlopu corocznego) = 60 000/1 790 = 33,52 EUR/godz.

Pomoc finansowa przeznaczona na operację jest wyliczana jako iloczyn stawki godzinowej i rzeczywistej i zweryfikowanej liczby przepracowanych godzin. W tym celu MŚP mają obowiązek zachowywać wszystkie dokumenty potwierdzające liczbę godzin przepracowanych przez personel w ramach projektu, a instytucja zarządzająca musi zachowywać wszystkie dokumenty uzasadniające stawki godzinowe kosztów personelu. Zmniejszenie zweryfikowanej liczby przepracowanych godzin powoduje z zasady zmniejszenie ostatecznej kwoty do zapłaty.

Inny przykład: Sytuacja jak wyżej, ale stawka godzinowa kosztów personelu opiera się na art. 68 ust. 2 RWP.

Stawka godzinowa kosztów personelu = ostatnie udokumentowane roczne wynagrodzenie brutto (w tym wynikające z przepisów obciążenia) podzielone przez 1 720 godzin.

Na przykład: stawka godzinowa = 60 000 EUR / 1 720 godzin = 60 000/1 720 = 34,88 EUR/godz.

4. KWOTY RYCZAŁTOWE

4.1. Zasady ogólne

W przypadku kwot ryczałtowych wszelkie koszty kwalifikowalne lub część kosztów kwalifikowalnych operacji oblicza się na podstawie wcześniej ustalonej kwoty ryczałtowej (instytucja zarządzająca powinna uzasadnić ustalenie kwoty ryczałtowej⁽¹⁹⁾), zgodnie z wcześniej ustalonymi warunkami umowy dotyczącej czynności lub produktów. Dotacja jest wypłacana, jeżeli wcześniej ustalone warunki umowy dotyczące działań lub produktów zostaną spełnione.

Możliwość wykorzystania kwoty ryczałtowej jest formą zastosowania zasady proporcjonalności mającej na celu zmniejszenie obciążeń administracyjnych w przypadku małych operacji i poprawę dostępu organizacji pozarządowych (ale nie tylko organizacji pozarządowych) do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych. Dlatego też kwoty ryczałtowe wchodzące w zakres stosowania art. 67 ust. 1 lit. c) RWP są ograniczone do kwot poniżej 100 000 EUR wkładu publicznego.

Kwota ta odpowiada wkładowi publicznemu *wypłacanemu beneficjentowi lub przez beneficjenta* na rzecz działania

objętego wsparciem za pomocą kwoty ryczałtowej (wyłączając ewentualny udział prywatnych środków). Nie uwzględnia się dodatków ani wynagrodzeń wypłacanych *przez stronę trzecią* na rzecz uczestników danej operacji (zob. pkt 7.2.1, s. 41).

Nawet jeżeli można połączyć kilka kwot ryczałtowych w celu uwzględnienia różnych kategorii kosztów kwalifikowalnych lub różnych projektów w ramach tej samej operacji, całkowita wartość kwot ryczałtowych nie może przekroczyć 100 000 EUR wsparcia publicznego na rzecz danego podmiotu otrzymującego dotację albo pomoc zwrotną. W ramach projektu kwoty ryczałtowe nieprzekraczające 100 000 EUR wsparcia publicznego można jednak połączyć z kosztami rzeczywistymi lub innymi formami kosztów uproszczonych, uzyskując w ten sposób kwotę całkowitą, która może przekraczać 100 000 EUR wkładu publicznego.

Ustalenia dotyczące kwot ryczałtowych mogą być również stosowane w odniesieniu do dotacji, w przypadku których standardowe stawki jednostkowe nie są właściwym rozwiązaniem, na przykład w odniesieniu do opracowania zestawu narzędzi, organizacji małego, lokalnego seminarium itd.

4.2. Przykłady kwot ryczałtowych

Przykład (EFRR)

W celu promowania produktów lokalnych grupa małych przedsiębiorstw chce wspólnie uczestniczyć w targach handlowych. Ze względu na niski koszt operacji instytucja zarządzająca podejmuje decyzję o zastosowaniu kwoty ryczałtowej do wyliczenia pomocy publicznej. W tym celu wzywa się tę grupę przedsiębiorstw do przedłożenia propozycji budżetu obejmującego koszty wynajmu, zbudowania i prowadzenia stoiska. Na podstawie tej propozycji ustala się kwotę ryczałtową w wysokości 20 000 EUR. Wypłata na rzecz beneficjenta zostanie dokonana na podstawie dowodu uczestnictwa w targach. Uzgodniony budżet w wysokości 20 000 EUR powinien zostać zachowany na potrzeby audytów (weryfikacji wyliczenia *ex ante* kwoty ryczałtowej).

⁽¹⁹⁾ Komitet monitorujący ds. EWT.

Przykład (EFS)

Organizacja pozarządowa oferująca usługi opieki nad dziećmi potrzebuje wsparcia, aby uruchomić nowe działanie. Wnioskuje o kwotę ryczałtową, przedkładając projekt szczegółowego budżetu, aby rozpocząć działalność i prowadzić ją przez okres jednego roku. Po pierwszym roku działalność będzie utrzymywana samodzielnie. Przykładowo, kwota ryczałtowa pokryłaby wydatki związane z pensją jednej osoby odpowiedzialnej za opiekę nad dziećmi w ciągu jednego roku, amortyzacją nowego sprzętu, kosztami promocji nowego działania i kosztami pośrednimi związanymi z zarządzaniem, kosztami obsługi księgowej, wody, energii elektrycznej, ogrzewania, kosztami najmu itp.).

Na podstawie projektu szczegółowego budżetu i porównania z innymi podobnymi operacjami instytucja zarządzająca przyznaje kwotę ryczałtową w wysokości 47 500 EUR na pokrycie wszystkich tych kosztów. Po zakończeniu operacji kwota zostanie wypłacona organizacji pozarządowej na podstawie produktu, jeżeli opieką została objęta uzgodniona dodatkowa liczba (10) dzieci. Nie jest więc konieczne udokumentowanie rzeczywistych kosztów poniesionych w związku z tym działaniem.

Oznacza to jednak, że jeżeli opieką objętych będzie tylko 9 dzieci, koszty kwalifikowalne wyniosą zero, a kwota ryczałtowa nie zostanie wypłacona.

Przykład (EFS)

Romska organizacja pozarządowa wnioskuje o organizację lokalnego seminarium i opracowanie zestawu narzędzi dotyczących społeczno-gospodarczej sytuacji społeczności romskiej w danym regionie państwa członkowskiego. Dokument określający warunki wsparcia będzie zawierać projekt szczegółowego budżetu i cele dotacji: 1) organizacja seminarium i 2) opracowanie zestawu narzędzi w celu wyczulenia pracodawców w regionie na specyficzne problemy Romów.

Ze względu na wielkość i cel operacji (mała operacja z kosztami, które trudno jest określić ilościowo za pomocą standardowych stawek jednostkowych) i rodzaj beneficjenta (lokalna organizacja pozarządowa) instytucja zarządzająca decyduje się na zastosowanie opcji kwoty ryczałtowej.

W celu wyliczenia kwoty ryczałtowej instytucja zarządzająca zażąda projektu szczegółowego budżetu dla każdej z operacji: po negocjacjach dotyczących projektu szczegółowego budżetu kwotę ryczałtową ustala się na: 45 000 EUR w rozbiu na dwa projekty – 25 000 EUR na seminarium i 20 000 EUR na zestaw narzędzi.

Jeśli warunki zawarte w dokumencie określającym warunki wsparcia są spełnione (zorganizowanie seminarium, opracowanie zestawu narzędzi), po zamknięciu projektu kwota 45 000 EUR zostanie uznana za koszty kwalifikowalne. Dokumentem potwierdzającym, wymaganym do wypłaty dotacji (który następnie należy zarchiwizować), będzie dowód, że zorganizowano seminarium, i ostateczny, kompletny zestaw opracowanych narzędzi.

Jeśli zrealizowany zostanie tylko jeden z dwóch projektów (na przykład seminarium), dotacja zostanie ograniczona do danej części (25 000 EUR), w zależności od warunków uzgodnionych w dokumencie określającym warunki wsparcia.

Przykład (EFRROW): „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” (art. 16)

Grupa rolników, którzy otrzymali wsparcie na pokrycie kosztów przystąpienia do uznanego systemu jakości, chce zorganizować działanie służące promocji ich produktów. Instytucja zarządzająca obliczyła koszt działania jako kwotę ryczałtową (np. 15 000 EUR na seminarium dla min. 50 uczestników). Grupa rolników musi przedstawić dowód przeprowadzenia działania oraz liczby uczestników (co najmniej 50).

5. USTALANIE FINANSOWANIA W OPARCIU O STAWKI RYCZAŁTOWE, STANDARDOWYCH STAWEK JEDNOSTKOWYCH I KWOT RYCZAŁTOWYCH

W art. 67 ust. 5 RWP i art. 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EFS wprowadza się kilka metod obliczania kosztów uproszczonych: niektóre z nich opierają się na danych statystycznych, inne na danych beneficjentów lub elementach ujętych w rozporządzeniu. Niektóre umożliwiają znaczną elastyczność, podczas gdy inne zapewniają dużą pewność prawa lub można je ustalić przy niewielkim obciążeniu administracyjnym.

W przypadku form kosztów uproszczonych ważne jest zapewnienie, w razie potrzeby, odpowiedniej oceny *ex ante* i powiązanej udokumentowanej metodologii, ponieważ **jedynie kontrolę osiągnięć przeprowadza się *ex post***.

5.1. Należy je ustalić z wyprzedzeniem⁽²⁰⁾

Zasadnicze znaczenie ma informowanie beneficjentów w dokumencie określającym warunki wsparcia o szczegółowych wymogach dotyczących uzasadnienia zadeklarowanych wydatków i konkretnych produktów lub wyników, które mają zostać osiągnięte.

Dlatego też formy kosztów uproszczonych muszą zostać określone *ex ante* i muszą zostać uwzględnione na przykład w zaproszeniu do składania wniosków lub **najpóźniej w dokumencie określającym warunki wsparcia**. Odpowiednie metody i warunki należy ująć w krajowych zasadach kwalifikowalności mających zastosowanie do programu na poziomie krajowym albo regionalnym lub dotyczących określonego programu. Oznacza to również, że raz ustalonej standardowej stawki jednostkowej oraz stawki albo kwoty (w przypadku kwot ryczałtowych) nie można zmienić w trakcie lub po realizacji operacji w celu zrekomensowania wzrostu kosztów lub niedostatecznego wykorzystania dostępnego budżetu.

Biorąc pod uwagę fakt, że formy kosztów uproszczonych muszą być określone z wyprzedzeniem, należy unikać stosowania ich z mocą wsteczną w przypadku operacji, które są już realizowane na podstawie kosztów rzeczywistych, gdyż wiąże

się to z istotnym obciążeniem pracą organów krajowych w celu zapewnienia równego traktowania beneficjentów.

W przypadku operacji wieloletnich wyjątkowo możliwe jest rozliczenie rachunków i odpowiednich działań w ramach operacji po wykonaniu pierwszej części operacji, a następnie wprowadzenie opcji finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, standardowych stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych na pozostałą część / pozostały czas trwania operacji. W takich przypadkach okres, za który deklarowane są koszty rzeczywiste, powinien być wyraźnie oddzielony od okresu, za który koszty są deklarowane na podstawie form kosztów uproszczonych, tak aby unikać podwójnego deklarowania kosztów projektu.

5.2. Rzetelna, sprawiedliwa i weryfikowalna metoda obliczania⁽²¹⁾

5.2.1. Zasady ogólne

5.2.1.1. Wyliczenie musi być rzetelne:

Wyliczenie musi być zasadne, tj. oparte na rzeczywistości, a nie przesadne ani skrajne.

Jeśli dana standardowa stawka jednostkowa funkcjonowała w przeszłości na poziomie między 1 EUR a 2 EUR, Komisja nie spodziewa się stawki na poziomie 7 EUR. Z tego punktu widzenia zasadnicze znaczenie będzie miała metoda wykorzystana do ustalenia stawki jednostkowej, stawki ryczałtowej lub kwoty ryczałtowej. Instytucja zarządzająca musi być w stanie wyjaśnić i uzasadnić swój wybór. „Idealna” rzetelna metoda obliczania pozwala na dostosowanie stawek do konkretnych warunków lub potrzeb. Na przykład realizacja projektu może kosztować więcej w odległym regionie niż w regionie centralnym ze względu na wyższe koszty transportu; element ten należy wziąć pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o kwocie ryczałtowej lub stawce ryczałtowej w odniesieniu do rozliczania podobnych projektów w obu regionach.

⁽²⁰⁾ Artykuł 67 ust. 6 RWP.

⁽²¹⁾ Artykuł 67 ust. 5 lit. a) RWP.

W żadnym wypadku kosztów uproszczonych nie należy nadużywać (np. stawka ryczałtowa obliczona zgodnie z art. 67 ust. 5 lit. a) RWP nie powinna systematycznie prowadzić do zawyżania kosztów operacji, a operacje nie powinny być dzielone w celu regularnego wykorzystywania kwot ryczałtowych).

Celem audytu będzie zbadanie podstawy ustalenia stawek i tego, czy ostatecznie ustalone stawki są rzeczywiście zgodne z tą podstawą.

5.2.1.2. Wyliczenie musi być sprawiedliwe:

Przez pojęcie „sprawiedliwego” wyliczenia rozumie się, że nie faworyzuje ono niektórych beneficjentów lub operacji kosztem innych. Wyliczenie standardowych stawek jednostkowych, kwoty ryczałtowej lub stawki ryczałtowej musi gwarantować równe traktowanie beneficjentów lub operacji.

Przykładami mogą być różnice w stawkach lub kwotach, które nie są uzasadnione na podstawie obiektywnych cech beneficjentów lub operacji lub wyraźnych celów polityki.

Institucje zarządzające i audytorzy z instytucji audytowej i Komisji nie zaakceptują metod obliczania, które w sposób nieuzasadniony dyskryminują poszczególne grupy beneficjentów lub rodzaje operacji.

5.2.1.3. Wyliczenie musi być weryfikowalne:

Ustalenie stawek ryczałtowych, standardowych stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych powinno opierać się na dokumentacji, którą można zweryfikować⁽²²⁾. Instytucja zarządzająca musi być w stanie wykazać, na jakiej podstawie ustalono formę kosztów uproszczonych. Zasadniczą kwestią jest zapewnienie zgodności z zasadą należytego zarządzania finansami.

Organ ustalający metodę formy kosztów uproszczonych powinien udokumentować przynajmniej:

- opis metody obliczania, z uwzględnieniem kluczowych etapów obliczeń;
- źródła danych wykorzystywanych do analizy i obliczeń, w tym ocenę znaczenia danych dla przewidywanych operacji i ocenę jakości danych;
- samo wyliczenie służące określeniu wartości formy kosztów uproszczonych.

W przypadku rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody zgodnie z art. 67 ust. 5 lit. a) RWP niedopuszczalne jest określenie formy kosztów uproszczonych *ex nihilo*.

5.2.2. Metodologie w praktyce

W RWP określono kilka możliwości spełniających kryteria rzetelności, sprawiedliwości i weryfikowalności.

5.2.2.1. Używanie danych „statystycznych” lub innych obiektywnych informacji

Dane statystyczne lub inne obiektywne informacje mogą na przykład przyjąć postać badań, zaproszeń do składania wniosków, porównań z podobnymi rodzajami operacji itd. Rezultatem będą zasadniczo standardowe systemy mające zastosowanie do wielu operacji/beneficjentów. Jak wynika z doświadczeń Komisji, w praktyce nawet jeśli można zastosować wiele metod do ustalenia z wyprzedzeniem kwot ryczałtowych, standardowych stawek jednostkowych lub finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, najczęściej używaną metodą jest analiza statystyczna danych historycznych. Jednym ze źródeł danych mogą być poświadczony wydatki z przeszłości. W przypadku gdy wykorzystane dane nie są poświadczony, instytucja zarządzająca powinna je zweryfikować.

Alternatywnym rozwiązaniem może być również wprowadzenie zaproszeń do składania wniosków: państwo członkowskie z wyprzedzeniem publikuje podstawę, na jakiej zamierza wyliczać dotacje w postaci kwot ryczałtowych i która jest *rzetelna, sprawiedliwa i weryfikowalna*. Oznacza to, że wnioskodawcy powinni znać kryteria udzielania dotacji oraz że kryteria te powinny być standardowe i mieć zastosowanie do wszystkich wnioskodawców w odniesieniu do tego samego rodzaju projektów.

Na przykład w przypadku zaproszenia do składania wniosków instytucja zarządzająca powinna być w stanie odpowiedzieć na takie pytania, jak: „Czy zaproszenie do składania wniosków zawiera wszystkie niezbędne szczegóły? Czy elementy konieczne do ustalenia kwoty ryczałtowej są dobrze opisane i objaśnione z wyprzedzeniem? Czy instytucja zarządzająca sprawdza, czy koszty ujęte na przykład w przedłożonym projekcie szczegółowego budżetu są zasadne i akceptowalne w kontekście ustalenia kwoty ryczałtowej w dokumencie określającym warunki wsparcia?”.

Inne rozwiązanie może polegać na tym, że państwo członkowskie określa kwotę ryczałtową w odniesieniu do danej czynności i ogłasza zaproszenie do składania wniosków na podstawie tej kwoty, a następnie finansuje najlepsze propozycje.

⁽²²⁾ Nie ma znaczenia, kiedy metodyka została ustanowiona zgodnie z art. 67 ust. 5 lit. a) RWP – jeżeli jest stosowana, musi istnieć możliwość poddania jej audytowi.

5.2.2.2. Stosowanie danych specyficznych dla indywidualnego beneficjenta⁽²³⁾

Metodologia przedstawiona poniżej będzie stosowana do beneficjentów. Biorąc pod uwagę wymogi związane ze stosowaniem danych specyficznych dla beneficjenta, metodologia ta stanowi jednak uproszczenie w przypadku beneficjentów, którzy będą realizować wiele projektów w trakcie okresu programowania.

a) Zweryfikowane dane historyczne poszczególnych beneficjentów:

Rezultatem będzie system *ad hoc*, który jest dostosowany do danego beneficjenta. W stosownych przypadkach dane te powinny obejmować jedynie centrum kosztów lub dział beneficjenta, które są związane z daną operacją.

Metoda ta polega na gromadzeniu historycznych danych księgowych beneficjenta dotyczących faktycznych kosztów poniesionych w odniesieniu do kategorii kosztów kwalifikowalnych objętych kosztami uproszczonymi. W praktyce oznacza to istnienie akceptowalnego analitycznego systemu rachunkowego na poziomie beneficjenta. Ponadto oznacza to, że wszelkie wydatki niekwalifikowalne zostaną wyeliminowane z obliczeń dotyczących form kosztów uproszczonych.

Jeżeli instytucja zarządzająca decyduje się stosować tę metodę, powinna opisać:

- uwzględnione kategorie kosztów;
- zastosowaną metodę obliczania;
- długość szeregów danych, które należy uzyskać: trzeba uzyskać dane księgowe **za okres co najmniej trzech lat**, aby zidentyfikować wszelkie potencjalne wyjątkowe okoliczności, które wpłynęłyby na koszty rzeczywiste w określonym roku, jak też tendencje w zakresie kwot kosztów. Trzyletni okres odniesienia stosuje się w celu uwzględnienia wahań rocznych;
- stosowaną kwotę referencyjną, na przykład średnie koszty w okresie odniesienia lub koszty zarejestrowane w minionych latach;
- ewentualne dostosowania, które są konieczne w celu zaktualizowania kwoty referencyjnej.

b) Zastosowanie zwykłych praktyk księgowania kosztów poszczególnych beneficjentów:

Zwykłe praktyki księgowe są praktykami, które beneficjent stosuje do rozliczania całej swojej bieżącej działalności i finansów (które nie są powiązane ze wsparciem UE). Metody te powinny być zgodne z krajowymi regułami i standardami rachunkowości. Okres stosowania nie ma decydującego znaczenia. Metody rachunkowości nie uznaje się za „zwykłą”, jeżeli

została dostosowana na potrzeby określonej operacji lub na potrzeby wsparcia UE.

Ważne jest dokonanie rozróżnienia pomiędzy kosztami rzeczywistymi a kosztami ustalonymi zgodnie ze zwykłą praktyką księgowania kosztów stosowaną przez poszczególnych beneficjentów.

„Koszty rzeczywiście poniesione przez beneficjenta” stanowią zatem koszty obliczone możliwie jak najdokładniej, co zwykle oznacza koszt na osobę fizyczną w okresie operacji. W praktyce w przypadku stawek godzinowych kosztów personelu dopuszcza się stosowanie standardowej liczby godzin jako mianownika (zob. np. 1 720 godzin w pkt 3.2 na s. 19), ale licznikiem do celów obliczenia „kosztów rzeczywistych” są całkowite kwalifikowalne koszty personelu dla każdej określonej osoby przypisanej do działania.

Godzinowy koszt w oparciu o praktyki księgowania kosztów beneficjenta można obliczyć na podstawie średniej kosztów wynagrodzenia większej zbiorczej grupy pracowników. Jest to zwykle grupa zaszerogowania lub jakiś podobny wskaźnik, który zasadniczo odpowiada poziomowi wynagrodzenia, ale może to być również centrum kosztów lub dział (związany z operacją), w przypadku gdy poziom wynagrodzenia może się znacznie różnić w zbiorczej grupie pracowników.

Oznacza to, że kwoty kosztów uzyskane poprzez zastosowanie praktyki księgowania kosztów na ogół różnią się od kosztów rzeczywistych. Są one również specyficzne dla beneficjenta (lub nawet dla działu) w odniesieniu do danej operacji i danego – krótkiego – okresu (wykorzystane dane dotyczą jednego roku).

Dlatego w celu zapewnienia równego traktowania oraz aby dotacja nie obejmowała kosztów niekwalifikowalnych, w dokumencie określającym warunki wsparcia, w którym zezwala się beneficjentom na stosowanie własnych praktyk księgowania kosztów, trzeba przewidzieć warunki minimalne. Te warunki minimalne zagwarantują, że wynikiem zastosowania praktyk księgowania kosztów będzie rzetelny i sprawiedliwy system zarówno w teorii, jak i w praktyce. Oznacza to istnienie akceptowalnego analitycznego systemu rachunkowego na poziomie beneficjenta. Ponadto oznacza to, że wszelkie wydatki niekwalifikowalne zostaną wyeliminowane z obliczeń.

c) Wspólne wymogi dotyczące stosowania danych specyficznych dla indywidualnego beneficjenta

W zależności od pewności uzyskanej przez instytucję zarządzającą na podstawie wewnętrznego systemu zarządzania i kontroli beneficjenta konieczne może być poświadczenie danych specyficznych dla beneficjenta przez audytora zewnętrznego lub, w przypadku organów publicznych, przez kompetentnego i niezależnego księgowego, tak aby zapewnić wiarygodność danych referencyjnych stosowanych przez instytucję zarządzającą. Poświadczenie danych historycznych może nastąpić w ramach badań ustawowych lub umownych. Wszelkie

⁽²³⁾ Metody omówione w niniejszym punkcie obejmują metody określone w art. 67 ust. 5 lit. a) ppkt (ii) i (iii) RWP. Artykuł 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EFS nie wchodzi w zakres tych wymogów.

poświadczenia przeprowadzane w ten sposób wymagają posiadania przez audytora zewnętrznego lub niezależnego księgowego dogłębnej wiedzy o rozporządzeniach w sprawie europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w odniesieniu do np. ścieżki audytu, kwalifikowalności kosztów leżących u podstaw wydatków oraz właściwego prawa.

W przypadku gdy ryzyko błędu lub nieprawidłowości w wykorzystanych historycznych danych księgowych uznano za niskie, metoda obliczania może opierać się na danych nieobjętych audytem *ex ante*. Może okazać się konieczne, aby instytucja zarządzająca była w stanie wykazać w sposób obiektywny, że ryzyko jest rzeczywiście niskie i dlatego uważa, że system księgowy beneficjenta jest rzetelny, kompletny i dokładny. W każdym razie instytucja zarządzająca będzie musiała ocenić i potwierdzić te dane specyficzne dla indywidualnego beneficjenta, stosując indywidualne podejście, najpóźniej przy opracowywaniu dokumentu określającego warunki wsparcia beneficjenta.

Opisane wyżej metody specyficzne dla indywidualnego beneficjenta wymagają dokładnego rozważenia przed wdrożeniem przez instytucje zarządzające. Opracowanie tych systemów *ad hoc* może być pracochłonne, dlatego zaleca się instytucjom zarządzającym korzystanie z tego systemu wyłącznie w przypadkach, w których istotne części programu lub programów są wdrażane przez jednego beneficjenta, np. ministerstwo edukacji, szkołę wyższą lub publiczne służby zatrudnienia.

5.3. Stosowanie standardowych stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych i stawek ryczałtowych pochodzących z innych obszarów

5.3.1. Z innych obszarów polityki Unii

5.3.1.1. Artykuł 67 ust. 5 lit. b) RWP

Głównym celem tej metody jest harmonizacja zasad obowiązujących w różnych obszarach polityki Unii. Ma ona na celu wyjaśnienie, że w przypadku gdy Komisja już opracowała koszty uproszczone dla określonego rodzaju beneficjenta i operacji w ramach polityki UE, państwa członkowskie/Komisja nie muszą powielać tego wysiłku w ramach polityki europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych i mogą bezpośrednio ponownie wykorzystać daną metodę i jej rezultaty.

Wszystkie mające zastosowanie metody UE można wykorzystać w odniesieniu do podobnych operacji i beneficjentów.

Nie będzie można korzystać z metod, które stosowano w latach 2007–2013, a z których zrezygnowano po 2013 r. Jeżeli metoda zostanie zmodyfikowana w trakcie okresu programowania, to tę modyfikację należy zastosować do projektów w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, które zostały wybrane po wprowadzeniu tej modyfikacji.

Przy ponownym wykorzystywaniu istniejącej metody UE instytucja zarządzająca powinna zapewnić i udokumentować:

- zastosowanie danej metody w całości (na przykład definicji kosztów bezpośrednich/pośrednich, wydatków kwalifikowalnych, zakresu), a nie tylko jej rezultatów (stawka wynosząca X%);
- konieczność zastosowania metody do podobnych rodzajów operacji i beneficjentów;
- odniesienie do metody wykorzystywanej w innych obszarach polityki UE.

5.3.1.2. Artykuł 68 ust. 1 lit. c) RWP

W art. 20 i 21 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r.⁽²⁴⁾ przewiduje się stawki ryczałtowe mające zastosowanie do metod kosztów pośrednich stosowanych w innych obszarach polityki Unii oraz zakres ich stosowania w RWP:

- w odniesieniu do programu „Horyzont 2020”: w rozporządzeniu delegowanym określono warunki, na których stawkę ryczałtową wynoszącą 25 % dla kosztów pośrednich można stosować do operacji w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych odpowiadających możliwościom oferowanym w programie „Horyzont 2020”⁽²⁵⁾. Wszystkie istotne elementy metodyki stosowania stawki ryczałtowej określone w tym rozporządzeniu muszą zostać zastosowane. Koszty bezpośrednie podwykonawstwa oraz koszty zasobów udostępnionych przez strony trzecie, których nie wykorzystuje się na terenie podmiotu należącego do beneficjenta, jak również wsparcie finansowe na rzecz stron trzecich trzeba wyłączyć z kosztów, na podstawie których stosuje się stawkę do obliczenia kosztów kwalifikowalnych (wyłączyć z kosztów rodzaju 1);
- w odniesieniu do programu LIFE: w rozporządzeniu delegowanym określono warunki, na których w projektach podobnych do LIFE można korzystać ze stawki ryczałtowej wynoszącej 7 % kosztów bezpośrednich, określonej w art. 124 ust. 4 rozporządzenia finansowego.

W obu przypadkach należy podać odesłanie do rozporządzenia delegowanego i odpowiedniego artykułu dokumentu określającego warunki wsparcia.

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r. uzupełniające rozporządzenie (UE) nr 1303/2013 (Dz.U. L 138 z 13.5.2014, s. 5).

⁽²⁵⁾ Artykuł 29 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 ustanawiającego zasady uczestnictwa i upowszechniania dla programu „Horyzont 2020” – programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji (2014–2020).

5.3.2. Z systemów dotacji państw członkowskich⁽²⁶⁾

Zasada jest dokładnie taka sama, jak w przypadku form stosowanych w innych obszarach polityki Unii (zob. pkt 5.3.1, s. 26). Nie jest to jednak kopia metod stosowanych w polityce Unii w innych obszarach, lecz kopia metod krajowych: bez dodatkowych obliczeń można wykorzystywać stawki, jak również stawki jednostkowe lub kwoty ryczałtowe stosowane w krajowych systemach wsparcia (takie jak stypendia, diety dzienne). Wykorzystywana metodyka krajowa nie będzie podlegać audytom, jedynie jej stosowanie.

Wszystkie mające zastosowanie metody krajowe można wykorzystywać w odniesieniu do podobnych operacji i beneficjentów otrzymujących wsparcie z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, **pod warunkiem że metody te stosuje się również w odniesieniu do operacji wspieranych wyłącznie z funduszy krajowych, poza jakimkolwiek rodzajem wsparcia unijnego lub unijnej pomocy zewnętrznej**. Innymi słowy, metody wykorzystywane wyłącznie do celów programu w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych nie są uważane za krajowe. Metody stosowane na potrzeby operacji krajowych i operacji wspieranych w ramach programu są dopuszczalne.

Ponadto nie będzie można korzystać z metod krajowych, których stosowania zaprzestano. Jeżeli metoda zostanie zmodyfikowana/wycofana w trakcie okresu programowania, należy zastosować tę samą modyfikację, lecz jedynie w projektach w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych *wybranych* po zmodyfikowaniu / wycofaniu metody.

Można również wykorzystywać regionalne lub inne lokalne metody obliczania, ale trzeba je stosować do obszaru geograficznego, na którym są używane.

Przy ponownym zastosowaniu istniejącej metody krajowej instytucja zarządzająca powinna zapewnić i udokumentować takie same informacje, jakie są wymagane w przypadku ponownego wykorzystania metody UE:

- zastosowanie danej metody w całości (na przykład, w stosownych przypadkach, wydatków kwalifikowalnych, zakresu), a nie tylko jej rezultatów (kwota ryczałtowa wynosząca X EUR);
- zastosowanie jej do tego samego lub mniejszego obszaru geograficznego (zatem jeżeli metodyka jest stosowana tylko w jednym regionie, można ją ponownie zastosować w danym regionie, lecz nie w innym regionie tego państwa członkowskiego, w przypadku gdy metodyka krajowa nie ma zastosowania);
- metoda musi być stosowana do podobnych rodzajów operacji i beneficjentów;
- uzasadnienie, że metoda ta jest stosowana na potrzeby operacji wspieranych wyłącznie za pomocą funduszy krajowych.

5.3.3. Jak ocenić, czy rodzaje operacji i beneficjentów są podobne?

W art. 67 ust. 5 lit. b) i c) RWP przewiduje się możliwość ponownego wykorzystania przez państwo członkowskie istniejących metod obliczania i odpowiednich stawek jednostkowych, kwot ryczałtowych i stawek ryczałtowych mających zastosowanie do podobnych rodzajów operacji i beneficjentów. Zgodnie z ogólną zasadą należy uwzględnić wszystkie elementy metody, które mogą mieć wpływ na stawkę jednostkową / kwotę ryczałtową / stawkę ryczałtową. Jeżeli operacja i jej beneficjent spełniali kryteria kwalifikacji w ramach innego programu, można zastosować istniejącą metodę obliczania i odpowiednie stawki jednostkowe / kwoty ryczałtowe / stawki ryczałtowe z tego innego programu. W innych przypadkach konieczne jest rozpatrywanie każdego przypadku indywidualnie.

⁽²⁶⁾ Artykuł 67 ust. 5 lit. c) RWP.

Przykład (EFRR/EFS)

W obszarze badań system stawek ryczałtowych służy wspieraniu tworzenia sieci kontaktów między szkołami wyższymi, przy czym istnieje warunek, że operacja musi dotyczyć szkół wyższych z co najmniej 3 państw członkowskich, które to uczelnie wydały co najmniej 10 publikacji w ciągu ostatnich trzech lat. Kryterium liczby publikacji nie ma wpływu na stawkę ryczałtową, ale inne kryteria mają wpływ: badania, tworzenie sieci kontaktów, szkoły wyższe z co najmniej 3 państw członkowskich. W odniesieniu do operacji spełniających te kryteria można zastosować tę samą metodę.

5.4. Stosowanie stawek ustanowionych w RWP lub w przepisach dotyczących poszczególnych funduszy⁽²⁷⁾

W RWP i w rozporządzeniach dotyczących poszczególnych funduszy określono szereg stawek, dzięki którym państwa członkowskie mają do dyspozycji kilka gotowych systemów. Ma to na celu zapewnienie maksymalnej pewności prawa i zmniejszenie początkowego obciążenia pracą lub zapotrzebowania na dostępne dane do utworzenia systemu, ponieważ nie ma wymogu przeprowadzania obliczeń, aby ustalić stawki mające zastosowanie. Metodom tym brakuje jednak elastyczności i nie są one dopasowane do wszystkich rodzajów operacji.

Metodę ustanowioną w art. 68 ust. 1 lit. b) RWP stosuje się do pięciu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych: w przypadku operacji generujących koszty pośrednie koszty te można obliczyć jako 15% kwalifikowalnych bezpośrednich kosztów personelu. Stawka ta jest stawką maksymalną. Państwa członkowskie mogą korzystać z tej stawki lub z niższych stawek bez konieczności przeprowadzania specjalnych obliczeń. Jeżeli jednak instytucja zarządzająca zdecyduje się nie stosować tej samej stawki wobec wszystkich beneficjentów, powinna być w stanie udowodnić, że zasada równego traktowania jest przestrzegana. To samo dotyczy art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFS i art. 19 rozporządzenia w sprawie EWT (zob. również pkt 2.2.3, s. 17).

5.5. Dostosowanie stawki ryczałtovej dla kosztów pośrednich, kwot ryczałtowych i standardowych stawek jednostkowych

W art. 67 RWP nie określono żadnych przepisów dotyczących dostosowania kosztów uproszczonych. Dostosowanie nie jest zatem obowiązkowe. Instytucja zarządzająca może jednak uznać za konieczne dostosowanie kosztów uproszczonych przy ogłaszaniu nowego zaproszenia do składania wniosków lub może tak robić okresowo celem uwzględnienia indeksacji lub zmian gospodarczych, na przykład w odniesieniu do kosztów energii, poziomu płac itp. Komisja proponuje uwzględnienie w metodyce pewnych dostosowań automatycznych (na przykład w oparciu o inflację lub zmianę poziomu płac).

Skorygowane stawki należy stosować jedynie do projektów, które będą realizowane w przyszłości, nie należy ich stosować z mocą wsteczną.

W przypadku dokonywania jakichkolwiek zmian skorygowane stawki lub kwoty należy uzasadnić odpowiednią dokumentacją będącą w dyspozycji instytucji zarządzającej.

⁽²⁷⁾ Artykuł 67 ust. 5 lit. d) RWP.

5.6. Szczegółowe metody ustalania kwot ustanowione zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy

W art. 67 ust. 5 RWP określono cztery sposoby tworzenia form kosztów uproszczonych, a także przewidziano, że dodatkowe metody mogą być ustanawiane w rozporządzeniach dotyczących poszczególnych funduszy.

Przepisy dotyczące EFS

W art. 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EFS dodano szczególną możliwość na potrzeby EFS, polegającą na obliczaniu kwot przez odniesienie do projektu budżetu w przypadku dotacji i pomocy zwrotnej poniżej 100 000 EUR wsparcia publicznego. Kwotę tę należy traktować jako maksymalne wsparcie publiczne, które ma zostać wypłacone na rzecz beneficjenta, jak ustalono w dokumencie określającym warunki wsparcia na rzecz beneficjenta (zob. pkt 7.2.2, s. 42). Nie obejmuje ono ani ewentualnego wkładu publicznego zapewnionego przez beneficjenta, ani dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią na rzecz uczestników danej operacji.

Ta bardzo elastyczna możliwość ma ułatwić wdrażanie obowiązkowego stosowania form kosztów uproszczonych w przypadku małych operacji EFS. W praktyce metoda ta pozwala na obliczanie niektórych kosztów uproszczonych, nawet jeżeli nie utworzono żadnego systemu ogólnego lub jeżeli operacja jest bardzo specyficzna. Do obliczenia konkretnych kosztów uproszczonych odnoszących się do tej operacji lub projektu zostanie wykorzystany projekt budżetu. Instytucja zarządzająca zarchiwizuje ten budżet jako dokument potwierdzający na potrzeby uzasadnienia zastosowanych kosztów uproszczonych. Zarządzanie finansowe i weryfikacja zarządzania dotyczące operacji/projektu będą opierać się wyłącznie na formach kosztów uproszczonych, a nie na samym budżecie.

Budżet należy oceniać na takiej samej podstawie, na jakiej jest on oceniany w przypadku stosowania kosztów rzeczywistych. W związku z tym zdecydowanie zaleca się, aby instytucje zarządzające określiły parametry lub maksymalne poziomy kosztów stosowane do porównania z tymi parametrami przynajmniej najważniejszych kosztów zawartych w budżecie. Brak takich parametrów lub maksymalnych poziomów kosztów spowodowałby, że instytucjom zarządzającym trudno byłoby zapewnić równe traktowanie i należyte zarządzanie finansami. Nawet jeżeli jest to zalecane, przy ocenie budżetu instytucja zarządzająca nie będzie musiała porównywać projektu szczegółowego budżetu zaproponowanego przez potencjalnego beneficjenta z porównywalnymi operacjami.

Projekt budżetu i dokumenty potwierdzające, że instytucja zarządzająca oceniła budżet, powinny być archiwizowane przez instytucję zarządzającą razem z dokumentami dotyczącymi projektu objętego wsparciem. Projekt budżetu nie jest częścią dokumentu sporządzonego przez instytucję zarządzającą i beneficjenta, w którym określa się zasady mające zastosowanie.

W przypadku wielokrotnego udzielania wsparcia temu samemu beneficjentowi zaleca się porównanie projektu szczegółowego budżetu z operacjami wcześniej objętymi wsparciem.

Przykład zastosowania projektu budżetu (dotyczący EFS)

Beneficjent zamierza zorganizować seminarium dla 50 uczestników w celu przedstawienia nowych narzędzi wdrażania.

Personel poświęca czas na zaplanowanie i zorganizowanie tego wydarzenia, zostaje wynajęte pomieszczenie, niektórzy prelegenci przyjeżdżają z zagranicy, trzeba będzie także opublikować sprawozdanie z wydarzenia. Istnieją również koszty pośrednie związane z personelem (koszty obsługi księgowej, wynagrodzenie dyrektora itp.) oraz z energią elektryczną, rachunkami telefonicznymi, wsparciem informatycznym itd.

Projekt budżetu przedstawia się następująco⁽²⁸⁾:

<i>Koszty bezpośrednie ogółem</i>	45 000
Bezpośrednie koszty personelu	30 000
Koszty pomieszczeń	4 000
Koszty podróży	5 000
Wyżywienie	1 000
Rozpowszechnianie informacji / promocja	5 000

<i>Koszty pośrednie ogółem</i>	7 000
Pośrednie koszty personelu	4 000
Energia elektryczna, telefon	3 000

Instytucja zarządzająca i beneficjent omawiają i uzgadniają ten projekt budżetu. Forma kosztów uproszczonych zostanie obliczona na podstawie tych danych.

Instytucja zarządzająca może podjąć decyzję o obliczeniu dotacji w oparciu o stawkę jednostkową na podstawie liczby uczestników seminarium: stawka jednostkowa = 52 000 EUR/50 = 1 040 EUR na uczestnika.

Dokument opracowany przez instytucję zarządzającą i beneficjenta, w którym określa się zasady mające zastosowanie, musi zawierać definicję standardowych stawek jednostkowych (kim jest uczestnik), maksymalną (minimalną) liczbę uczestników, sposób uzasadnienia kosztów i stawkę jednostkową (1 040 EUR).

Dokument określający warunki wsparcia powinien również zawierać odesłanie do art. 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EFS.

⁽²⁸⁾ **Uwaga:** ten projekt budżetu ma jedynie charakter poglądowy. Nie należy go uznawać za wystarczająco szczegółowy projekt budżetu.

6. SKUTKI DLA SYSTEMU ZARZĄDZANIA I KONTROLI

6.1. Potrzeba wspólnego podejścia do audytu i kontroli

Z punktu widzenia audytu i kontroli przepisy dotyczące form kosztów uproszczonych oznaczają odejście od zasady kosztów rzeczywistych. Finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe lub standardowe stawki jednostkowe i kwoty ryczałtowe wiążą się z zastosowaniem przybliżeń kosztów *ex ante*, na przykład w oparciu o wartości średnie i zestawienia danych historycznych lub cen rynkowych. W przypadku takich stawek stałych nieuniknione jest, że mogą one czasami nadmiernie lub niewystarczająco kompensować koszty poniesione na operację objętą wsparciem. Osoby odpowiedzialne za weryfikację zarządzania i audytorzy będą musieli w większym stopniu skupić się na produktach niż na nakładach i kosztach projektów.

Niniejsze wytyczne mają spowodować, że podejście do audytu i kontroli stosowane przez audytorów Komisji w przypadku tych nowych kosztów uproszczonych stanie się jak najbardziej przejrzyste, tak aby państwa członkowskie, a konkretnie instytucje zarządzające, instytucje certyfikujące, instytucje audytowe, instytucje pośredniczące i beneficjenci, miały pewność, że mogą w dalszym ciągu stosować te stawki bez wahania i wątpliwości.

Równie ważne jest, aby organy krajowe i Komisja zachowały wspólne podejście do audytu i kontroli finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, standardowych stawek jednostkowych oraz kwot ryczałtowych, tak aby zapewnić jednolite traktowanie przy formułowaniu wniosków dotyczących zgodności z prawem i prawidłowości deklarowanych wydatków. Z tego względu zachęca się organy państw członkowskich do stosowania tego samego podejścia przy weryfikowaniu i prowadzeniu audytów tych form kosztów uproszczonych.

6.2. Ogólne podejście do kontroli i audytu form kosztów uproszczonych

W przypadku gdy stosowane są koszty uproszczone, do celów ustalenia zgodności z prawem i prawidłowości wydatków, osoby odpowiedzialne za weryfikację zarządzania i audyt nie będą weryfikowały rzeczywistych kosztów leżących u podstaw kategorii wydatków obliczonych według stawki ryczałtovej, standardowych stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych. Komisja i organy krajowe sprawdzą obliczenia kosztów operacji i przeprowadzą audyty pod kątem zgodności z prawem i prawidłowości. Audyty te będą jednak przeprowadzane w

inny sposób, na podstawie metody obliczania zastosowanej do ustalenia kosztów uproszczonych, a nie na podstawie potwierdzających dokumentów finansowych dla każdego projektu.

Komisja nie będzie kwestionować stosowanego systemu, pod warunkiem że państwo członkowskie wprowadziło metodę ustaloną zgodnie z przepisami art. 67 i 68 RWP, biorąc pod uwagę zalecenia i najlepsze praktyki określone w niniejszych wytycznych, oraz że nie ma oznak oszustw lub nadużyć⁽²⁹⁾.

Metodologia audytu i kontroli, która zostanie zastosowana w przypadkach wykorzystania finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, standardowych stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych, składać się będzie z następujących weryfikacji:

1. weryfikacji metody obliczania w celu ustalenia finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe (zob. rozdział 2: s. 15), standardowych stawek jednostkowych (zob. rozdział 3: s. 18) lub kwot ryczałtowych (zob. rozdział 4: s. 21), które należy określić na podstawie jednej metody lub kilku metod przewidzianych w art. 67 ust. 5 RWP (zob. rozdział 5: s. 23). Przedmiotowa weryfikacja może odbywać się na poziomie instytucji zarządzającej lub na poziomie beneficjenta (w przypadku systemów opartych na danych beneficjenta zgodnie z art. 67 ust. 5 lit. a) ppkt (ii) i (iii)). Weryfikacje mogą się różnić w zależności od wybranej metody i w przypadku stosowania art. 68 ust. 1 lit. b) RWP, art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFS i art. 19 rozporządzenia w sprawie EWT będą ograniczone do definicji kategorii kosztów. Kontrola i audyt *ex ante* metod obliczania w oparciu o dane beneficjenta (dane historyczne, zwykle praktyki księgowo) charakteryzują się pewną specyfiką (zob. pkt 5.2.2.2 lit. c), s. 25);
2. w przypadku stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych – weryfikacji właściwego zastosowania ustalonej metody poprzez sprawdzenie produktów/wyników projektu;
3. w przypadku finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe – weryfikacji w oparciu o zasadę „kosztów rzeczywistych” kategorii kosztów kwalifikowalnych, do których stosuje się stawkę (lub weryfikacji obliczeń tych kosztów, jeżeli do ich obliczenia wykorzystano inne formy kosztów uproszczonych) oraz, w stosownych przypadkach, weryfikacji innych kategorii kosztów kwalifikowalnych, które nie zostały uwzględnione w systemie finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe.

⁽²⁹⁾ Tj. incydentów lub praktyk sprzecznych z przyjętymi i dobrymi praktykami, takimi jak te opisane w niniejszych wytycznych.

Formy kosztów uproszczonych nie zwalniają z obowiązku pełnego przestrzegania wszystkich obowiązujących przepisów krajowych i unijnych, dotyczących między innymi jawności, udzielania zamówień publicznych, równości szans, zrównoważonego środowiska, pomocy państwa itp. (zob. pkt 1.6.2, s. 12). W przypadku finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, kategorii kosztów, które na podstawie kosztów rzeczywistych można w uzasadniony sposób zastosować do obliczenia pozostałych kategorii kosztów, nie są uważane za wykorzystujące formy kosztów uproszczonych.

Horyzontalne audyty tematyczne dotyczące zgodności z przepisami mającymi zastosowanie mogą obejmować również analizę procedur przestrzeganych w zamówieniu publicznym, w przypadku gdy ocena ryzyka wskazuje na szczególne ryzyko wystąpienia nieprawidłowości⁽³⁰⁾, ale wyłącznie w celu zweryfikowania, czy procedury udzielania zamówień publicznych były przestrzegane, a nie w celu przeprowadzenia audytu wyłaczających kwot. W przypadku zaobserwowania naruszeń procedur udzielania zamówień publicznych oszacowanie dokładnego wpływu na poziomie operacyjnym może być trudne lub nawet niemożliwe, można jednak zastosować korektę ryczałtową, a Komisja może wszcząć postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Również od instytucji zarządzających oczekuje się, że podejmą działania, jeżeli stwierdzą popełnienie takich naruszeń.

W trakcie prowadzenia audytu dotyczącego metody obliczania Komisja skupi się na zweryfikowaniu, czy spełnione są różne warunki i nie będzie analizować przyczyn, dla których wybrano określoną metodę zamiast innej. Instytucja zarządzająca powinna prowadzić odpowiednią dokumentację dotyczącą metody obliczania i powinna być w stanie przedstawić podstawę przyjęcia stawek ryczałtowych, standardowych stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych. Zapisy dokumentujące metodę obliczania podlegają wymogom określonym w art. 140 RWP⁽³¹⁾ oraz art. 49 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013⁽³²⁾.

W przypadku połączenia form oprócz kontroli wymaganych dla wyżej opisanych poszczególnych rodzajów „kosztów uproszczonych” osoby odpowiedzialne za weryfikację zarządzania i audyty powinny sprawdzić, czy stosowana metodyka zapewnia rozliczanie części wydatków w ramach operacji przez zastosowaniem nie więcej niż jednego rodzaju formy kosztów, w związku z czym nie prowadzi do podwójnego deklarowania kosztów.

6.3. Skutki pod względem zarządzania finansowego...

6.3.1. Przepisy ogólne

W przypadku stosowania stawki ryczałtowej, stawek jednostkowych lub kwoty ryczałtowej nie ma konieczności uzasadniania kosztów rzeczywistych kategorii wydatków objętych kosztami uproszczonymi, w tym w stosownych przypadkach amortyzacji i wkładów rzeczowych. Co więcej, wkłady rzeczowe zdefiniowane w art. 69 RWP można uwzględnić przy obliczaniu wartości stawki ryczałtowej, standardowej stawki jednostkowej lub kwoty ryczałtowej. Jeżeli jednak stosuje się formę kosztów uproszczonych, nie ma potrzeby weryfikowania istnienia wkładów rzeczowych leżących u podstaw wydatków, a więc sprawdzania, czy przepisy art. 69 RWP są przestrzegane.

W przypadku stosowania stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych:

- podstawa obliczenia stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych zastosowanych w ramach operacji powinna być jasna i powinna odnosić się do co najmniej jednej z metod określonych w art. 67 ust. 5 RWP;
- biorąc pod uwagę fakt, że płatności będą obliczanie w oparciu o ilości / realizację operacji, zasadnicze znaczenie ma upewnienie się, że zgłoszone działania lub produkty rzeczywiście zostały zrealizowane. Zadeklarowane ilości / dowód ukończenia operacji powinny przede wszystkim zostać poświadczone przez beneficjenta, uzasadnione i zarchiwizowane na potrzeby przyszłych weryfikacji i audytów. Na potrzeby weryfikacji prowadzonych przez instytucje pośredniczące, instytucje zarządzające lub audytorów wymagane będą dokumenty potwierdzające służące uzasadnieniu ilości zadeklarowanych przez beneficjenta. Oznacza to, że punkt ciężkości weryfikacji prowadzonych na mocy art. 125 ust. 4 lit. a) RWP⁽³³⁾ oraz art. 58 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013⁽³⁴⁾ zostanie przesunięty, szczególnie w przypadku operacji nieistotnych, z dominujących dotychczas weryfikacji finansowych (dotyczących udokumentowania kosztów rzeczywistych, ale również wskazywania elementów zgodnych wykazujących, że operacja miała miejsce) w kierunku technicznych i fizycznych aspektów operacji, a **szczególne znaczenie będzie przywiązywane do kontroli na miejscu podczas realizacji.**

⁽³⁰⁾ Czynnikiem wywołującym konieczność sprawdzenia zamówień publicznych mogą być artykuły prasowe, doniesienia osób zgłaszających przypadki naruszenia, dane z systemu Arachne itd.

⁽³¹⁾ Przepis mający zastosowanie do EFS, EFRR, Funduszu Spójności oraz EFMR.

⁽³²⁾ Przepis mający zastosowanie do EFRROW.

⁽³³⁾ Przepis mający zastosowanie do EFS, EFRR, Funduszu Spójności oraz EFMR.

⁽³⁴⁾ Przepis mający zastosowanie do EFRROW.

Po spełnieniu takich warunków koszty **wyliczone i zwrócone na podstawie stawki jednostkowej/kwoty ryczałtowej**

uznaje się za udowodnione wydatki, dokładnie tak samo, jak koszty rzeczywiste potwierdzone fakturami.

Przepisy dotyczące EFS

Jeżeli chodzi o możliwość stosowania form kosztów uproszczonych do dodatków i wynagrodzeń wypłaconych przez stronę trzecią (art. 13 ust. 5 rozporządzenia w sprawie EFS), wynagrodzenia i dodatki te na ogół opierają się na stawkach jednostkowych określonych w przepisach krajowych, a zatem są związane z formami kosztów uproszczonych. Dlatego też kwoty wypłacane przez stronę trzecią będą stanowiły koszty obliczone na podstawie kosztów uproszczonych zgodnie z art. 67 ust. 5 lit. c) RWP. Przepisy art. 13 ust. 5 rozporządzenia w sprawie EFS nie uniemożliwiają zatem stronie trzeciej korzystania z form kosztów uproszczonych i uzyskiwania zwrotu na tej podstawie.

Jeżeli jednak dodatki i wynagrodzenia wypłacane przez stronę trzecią nie są oparte na formach kosztów uproszczonych, możliwe jest ustalenie kosztu uproszczonego za pomocą rzetelnej, sprawiedliwej i weryfikowalnej metody obliczeń (art. 67 ust. 5 lit. a) RWP). Oznacza to, że w poszczególnych przypadkach forma kosztów uproszczonych może przekraczać kwoty wypłacone przez stronę trzecią. Przeciętnie kwota wypłacana na podstawie kosztów uproszczonych nie będzie jednak przekraczać kwoty wypłaconej przez stronę trzecią, co jest zgodne z art. 13 ust. 5 rozporządzenia w sprawie EFS.

6.3.2. ...dla systemu finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe

Uproszczenie uzasadnienia obliczonych kategorii kosztów wiąże się jednak z **dokładną weryfikacją pozostałych kategorii kosztów, zgodnie z** dokumentem określającym warunki wsparcia. Celem tej weryfikacji jest uzasadnienie kwoty obliczonych kategorii kosztów i stanowi ona część kontroli zarządzania (art. 125 ust. 4 lit. a) RWP⁽³⁵⁾ oraz art. 59 rozporządzenia (UE) nr 1306/2013).

Każde zmniejszenie kwoty przyjęte w następstwie weryfikacji kategorii kosztów kwalifikowalnych, w odniesieniu do których stosowana jest stawka ryczałtowa (tj. w związku z szacowanym budżetem lub w następstwie korekty finansowej), proporcjonalnie wpłynie na kwotę przyjętą dla kategorii obliczonych w oparciu o stawkę ryczałtową.

6.3.3. ...dla poświadczania wydatków

Formy kosztów uproszczonych zmieniają koncepcję wydatków „zapłaconych” przez beneficjentów, które muszą być poświadczone w deklaracji wydatków. Państwa członkowskie nadal mają możliwość dokonywania przedpłat na rzecz beneficjentów, w dodatku do płatności okresowych lub płatności końcowych, jednak definicja tego, co jest uznawane za zaliczkę, różni się.

Na przykład w przypadku stawki ryczałtowej kosztów pośrednich koszty pośrednie uznaje się za „zapłacone” w odpowiedniej

proporcji do kosztów bezpośrednich: jeżeli beneficjent płaci 45% kosztów bezpośrednich, za zapłacone można uznać 45% kosztów pośrednich (ale w żadnym wypadku nie więcej niż 25% kosztów bezpośrednich). Podobnie w przypadku gdy duża część „kosztów pośrednich” została przedpłacona, bez poniesienia leżących u ich podstaw kosztów bezpośrednich, koszty te nie kwalifikują się do poświadczenia Komisji w momencie zadeklarowania powiązanych wydatków, ponieważ zostałyby one uznane za zaliczkę na rzecz beneficjenta.

W przypadkach standardowych stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych nie występują też „wydatki poniesione” w typowym znaczeniu. „Wydatki poniesione” zostaną wyliczone na podstawie deklarowanych i poświadczonych ilości, a nie na podstawie płatności na rzecz beneficjentów. Nawet jeżeli są one zbieżne, wydatki, które mają być poświadczone Komisji, są obliczane na podstawie poświadczonych ilości, a nie płatności na rzecz beneficjenta.

Na przykład płatności na rzecz beneficjentów mogą być dokonywane co miesiąc (1/10 dotacji miesięcznie przez 9 miesięcy + płatność końcowa) bez uzasadnienia ilości, z wyjątkiem płatności końcowej. System taki powinien zostać uznany za akceptowalny, ale miesięczne płatności są traktowane jako zaliczki i nie mogą być poświadczone Komisji (z wyjątkiem przypadków pomocy publicznej spełniającej warunki określone w art. 131 ust. 4 RWP⁽³⁶⁾ oraz art. 63 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013⁽³⁷⁾). Aby móc zadeklarować wydatki związane z operacją, organy krajowe muszą poczekać na płatność końcową, przy której ilości są poświadczane i weryfikowane.

⁽³⁵⁾ Przepis mający zastosowanie do EFS, EFRR, Funduszu Spójności oraz EFMR.

⁽³⁶⁾ Przepis mający zastosowanie do EFS, EFRR, Funduszu Spójności oraz EFMR.
⁽³⁷⁾ Przepis mający zastosowanie do EFRR.

6.4. Kluczowe kwestie dla instytucji zarządzającej

6.4.1. ...dla systemu finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe

Instytucje zarządzające stosujące stawki ryczałtowe muszą zwracać szczególną uwagę na następujące kwestie:

6.4.1.1. Odpowiednie definicje kategorii wydatków

Definicje te muszą być przejrzyste dla wszystkich zainteresowanych stron systemu i nie mogą się pokrywać. Nie mogą też pokrywać się uproszczone koszty i koszty rzeczywiste. Komisja zapewniła szeroką definicję kosztów bezpośrednich/pośrednich i kosztów personelu, niemniej instytucja zarządzająca musi odnieść te definicje do kontekstu krajowego lub kontekstu danego programu.

6.4.1.2. Korzystanie z dotychczasowych doświadczeń

W wielu programach już wykorzystuje się stawki ryczałtowe do obliczania kosztów pośrednich. W przypadku EFS i EFRR niektóre z tych systemów zostały ocenione i zatwierdzone przez służby Komisji w trakcie okresu programowania 2007–2013. Jeżeli w ramach nowych programów stosowany jest ten sam system i nadal udzielane jest wsparcie dla tych samych rodzajów operacji na tym samym obszarze geograficznym, służby Komisji uznają zgodę *ex ante* wydaną dla okresu 2007–2013 w piśmie podpisanym przez właściwą dyrekcję generalną za ważną dla okresu 2014–2020.

W niektórych przypadkach wyniki prac przygotowawczych służących określeniu stawki ryczałtowej kosztów pośrednich przekraczały próg 20% obowiązujący w latach 2007–2013 i wynosiły na przykład 30%. Należy zauważyć, że służby Komisji

uzgodniły między innymi maksymalną stawkę ryczałtową na poziomie 20%, dlatego nawet jeżeli służby Komisji uznają, że wynik obliczeń państwa członkowskiego dla stawki ryczałtowej powinien wynosić 22% zamiast 30%, to i tak mogą zgodzić się tylko na 20%. Jeżeli zatem państwo członkowskie decyduje się stosować obliczenia stawki ryczałtowej dla okresu 2007–2013 w celu zwiększenia uzgodnionej stawki ryczałtowej dla kosztów pośrednich, ponieważ uzyskało rezultat równy 30%, zatwierdzenie przez służby Komisji samej stawki nie ma zastosowania. Podobnie jeżeli państwo członkowskie decyduje się dostosować swoją stawkę ryczałtową dla kosztów pośrednich, aby uwzględnić wzrost w niektórych kategoriach kosztów, dostosowanie metodyki będzie należało do obowiązków państwa członkowskiego.

6.4.2. ...dla stawki jednostkowej

Gdy instytucja zarządzająca podejmie decyzję o zastosowaniu standardowych stawek jednostkowych, będzie musiała zwrócić szczególną uwagę na następujące kwestie:

6.4.2.1. Korelacja między ilościami zrealizowanych czynności a płatnościami

Jeżeli zadeklarowane ilości zmniejszają się (w porównaniu z określonym początkowo maksimum), koszty kwalifikowalne będą małe, „niezależnie” od kosztów rzeczywistych operacji leżących u podstaw tych kosztów kwalifikowalnych.

System zarządzania powinien jednak również umożliwiać rozróżnienie przypadków, gdy cele ilościowe (niezależnie od tego, czy opierają się one na czynnościach czy wynikach) nie zostają osiągnięte z powodu czynników zewnętrznych, na które beneficjent nie ma wpływu, a nie z powodu beneficjenta. Takie „wyjątki” muszą oczywiście być **wyraźnie zdefiniowane *ex ante*** w dokumencie określającym warunki wsparcia lub w dokumencie o równoważnym skutku prawnym i być ustalone dla wszystkich podobnych operacji.

Przykład (EFS)

Jeżeli płatność odbywa się na podstawie osobogodzin, kosztów nie należy zmniejszać na skutek usprawiedliwionych nieobecności uczestników, na przykład z powodu choroby. Ponadto w dokumencie określającym warunki wsparcia należy dokładnie podać maksymalną liczbę dopuszczalnych nieobecności, minimalną liczbę godzin szkolenia uzasadniającą kwalifikowanie się uczestnika szkolenia do operacji, rodzaj programu szkoleniowego (obowiązkowy udział od początku szkolenia, zastępowanie osób rezygnujących ze szkolenia itp.).

6.4.2.2. Uzasadnienie zadeklarowanych ilości

Należy podkreślić, że niektóre standardowe stawki jednostkowe mogą być trudniejsze do udokumentowania niż inne. Dlatego

też wybór stawek jednostkowych, które mają być zastosowane, będzie miał istotne skutki pod względem uproszczenia, obciążenia pracą administracyjną i ryzyka błędów dla instytucji zarządzającej i beneficjentów.

Przykład (EFS)

Jeżeli koszty jednostkowe służą wyliczeniu kosztów w odniesieniu do liczby osób, które zdobędą pracę i utrzymają ją przez uzgodniony okres, jedyne wymagane dowody potwierdzające obejmują uzasadnienie kwalifikowalności osób pod kątem wcześniej określonych kryteriów kwalifikowalności, dowód początkowego przyjęcia do pracy danej osoby i jej zatrudnienia przez okres co najmniej 6 miesięcy. Takie rodzaje stawek są wyraźnie ukierunkowane na osiąganie rezultatów i są łatwiejsze do uzasadnienia, lecz obejmują tylko jeden aspekt operacji.

6.4.2.3. Wybór standardowych stawek jednostkowych

Zgodnie z ogólną zasadą wybór standardowych stawek jednostkowych powinien odzwierciedlać czynność lub czynności tego samego rodzaju, co finansowane operacje. Niewłaściwe jest obliczanie kosztów wszystkich operacji według danego rezultatu, jeżeli finansowana czynność nie jest bezpośrednio powiązana z tym rezultatem, natomiast na rezultat ten może wpływać wiele innych zdarzeń zewnętrznych.

Czysto „wynikowy” system standardowych stawek jednostkowych może okazać się szczególnie ryzykowny. Jeżeli część rezultatu nie zależy od produktów i jakości operacji, istnieje ryzyko, że płatność na rzecz operacji i beneficjentów będzie zaniżona. Jest to istotne zwłaszcza w przypadku operacji dotyczących grup szczególnie wrażliwych: przewidywane rezultaty są na ogół niskie.

Z drugiej strony instytucje zarządzające powinny zachować ostrożność w odniesieniu do „jakości” swoich wskaźników. Na przykład jeżeli koszty szkolenia są pokrywane wyłącznie na podstawie standardowych stawek jednostkowych zdefiniowanych jako liczba uczestników rozpoczynających szkolenie, nie ma zachęty pod względem jakości. Taka praktyka byłaby niezgodna z zasadą należytego zarządzania finansami. Beneficjent mógłby otrzymać pełny zwrot pierwszego dnia, a wszyscy uczestnicy szkolenia mogliby z niego zrezygnować drugiego dnia ze względu na przydział niewystarczających środków. Dlatego wskaźnik powinien zostać zmieniony lub zdefiniowany w taki sposób, aby płatności były dokonywane za uczestników przystępujących do szkolenia przez wcześniej określony (wystarczająco długi) okres.

Każdy system udzielania wsparcia oparty na tych rezultatach spowoduje, że beneficjent będzie miał wybór pomiędzy następującymi możliwościami:

- odmową realizacji operacji w ramach takiego systemu udzielania wsparcia;
- realizowaniem operacji, wiedząc z góry, że wiąże się to ze stratą pieniędzy, chyba że znalezione zostaną dodatkowe źródła finansowania (ryzyko podwójnego finansowania);

lub

- selekcją „najlepszych” uczestników (polegającą na wyborze osób, które mogą najskuteczniej osiągnąć wyznaczone rezultaty) lub obniżeniem standardów celem osiągnięcia oczekiwanych rezultatów.

Ponadto wybór standardowych stawek jednostkowych może umożliwiać beneficjentowi pokrycie kosztów stałych, w odróżnieniu od kosztów zmiennych powiązanych z efektywnym uczestnictwem uczestników szkolenia lub osób (w odniesieniu do połączenia form zob. pkt 7.1, s. 40).

Wniosek jest taki, że dokonany przez instytucję zarządzającą wybór odpowiednich standardowych stawek jednostkowych ma zasadnicze znaczenie i powinien uwzględniać wszystkie potencjalne plusey i minusy. **Idealna standardowa stawka jednostkowa może mieć następujące cechy: jasny i bezpośredni związek z operacją, łatwe do uzasadnienia ilości, zapewnienie równowagi gospodarczej operacji i beneficjenta, mniejsze ryzyko selekcji „najlepszych” uczestników.** W przypadku standardowych stawek jednostkowych punkt ciężkości weryfikacji

na mocy art. 125 ust. 4 lit. a) RWP⁽³⁸⁾ i art. 62 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013⁽³⁹⁾ zostanie przesunięty, szczególnie w przypadku operacji nieistotnych, z dominujących dotychczas aspektów finansowych w kierunku technicznych i fizycznych aspektów, a szczególne znaczenie będzie przywiązywane do kontroli na miejscu podczas realizacji.

6.4.3. ...dla kwot ryczałtowych

Gdy instytucja zarządzająca podejmie decyzję o zastosowaniu kwot ryczałtowych, będzie musiała zwrócić szczególną uwagę na następujące kwestie:

6.4.3.1. Korelacja między zrealizowaną operacją a płatnościami

Główna różnica pomiędzy kwotami ryczałtowymi a systemem standardowych stawek jednostkowych polega na tym, że **wyliczenie kosztów nie jest proporcjonalne do ilości**. W przypadku standardowych stawek jednostkowych, gdy ilości się zmniejszają, w sposób proporcjonalny zmniejszają się koszty. W przypadku kwot ryczałtowych ten „proporcjonalny związek” pomiędzy ilościami a płatnościami nie ma zastosowania. Obliczanie kosztów będzie oparte na podejściu „binarnym”.

Takie podejście pociąga za sobą istotny skutek: nawet jeśli nie jest to obowiązkowe, należy przewidzieć możliwość wprowadzenia kilku etapów odpowiadających różnym kosztom, tak aby uniknąć „nadmiernie binarnego” podejścia.

W przypadku małych operacji, w których można określić pewne ilości, organy najprawdopodobniej wybiorą standardowe stawki jednostkowe zamiast kwot ryczałtowych.

6.4.3.2. Uzasadnienie kosztów

Dokument określający warunki wsparcia beneficjenta powinien być opracowany bardzo starannie, tak aby zdefiniowana była podstawa obliczania kosztów i sposób ich zmniejszania w przypadku nieosiągnięcia celów. Kwestia zmniejszania kosztów ma istotne znaczenie w przypadku kwot ryczałtowych ze względu na potencjalne problemy wynikające z podejścia binarnego, w którym nie ma innych możliwości niż wypłata 0% lub 100% dotacji.

Szczególną uwagę należy zwrócić na możliwość zastosowania w *praktyce* płatności kwoty ryczałtovej. Mając na uwadze

fakt, że niektóre kwoty ryczałtowe mogą być całkowicie niezależne od ilości, pojawia się ryzyko zbyt ogólnych lub nadmiernie jakościowych opisów działań/produktów/wyników, które muszą zostać zrealizowane lub osiągnięte, aby uruchomić płatność, co może uniemożliwić wypłacanie dotacji według przejrzystych lub sprawiedliwych zasad. Bezpośrednio powiązana z problemem opisu działań/produktów/wyników jest kwestia dokumentacji potwierdzającej potrzebnej do ich oceny: powinna ona również zostać opisana w dokumencie określającym warunki wsparcia. W przypadku operacji nieistotnych kwestia ta ma szczególnie duże znaczenie dla zagwarantowania, że operacja naprawdę została zorganizowana.

6.4.3.3. Wybór działań/produktów/wyników

Wybór działań/produktów/wyników objętych kwotą ryczałtową opiera się na tych samych zasadach, co wybór standardowych stawek jednostkowych:

- powinien odzwierciedlać rodzaj finansowanych operacji, starając się łagodzić skutki czynników zewnętrznych, które mogą mieć wpływ na realizację operacji;
- czysto „wynikowe” kwoty ryczałtowe są ryzykowne i nie powinny potęgować ryzyka „nadmiernie binarnego” podejścia.

Wniosek jest taki, że wybór odpowiedniej kwoty ryczałtovej/odpowiednich kwot ryczałtowych przez instytucje zarządzające powinien uwzględniać wszystkie potencjalne pluses i minusy, w tym kwestię, czy stosować kwoty ryczałtowe czy standardowe stawki jednostkowe, koszty rzeczywiste czy finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe. **Idealna kwota ryczałtowa może mieć następujące cechy: wyraźny związek z operacją, łatwy i jednoznaczny sposób dokumentowania działań/produktów/wyników, zapewnianie równowagi gospodarczej operacji i beneficjenta (szczególnie poprzez wprowadzenie kilku poziomów płatności), mniejsze ryzyko selekcji „najlepszych” uczestników i wyraźny podział między dotacjami/pomocą zwrotną i przetargami publicznymi.**

Zasadnicze znaczenie będzie miało informowanie beneficjentów w dokumencie określającym warunki wsparcia o szczegółowych wymogach dotyczących uzasadnienia konkretnych produktów lub wyników do osiągnięcia. Na przykład, jeżeli osiągnięta zostanie tylko część wyników lub zrealizowana część produktów opisanych w dokumencie określającym warunki wsparcia, nie zostanie uruchomiona żadna płatność.

⁽³⁸⁾ Przepis mający zastosowanie do EFS, EFRR, Funduszu Spójności oraz EFMR.

⁽³⁹⁾ Przepis mający zastosowanie do EFRROW.

6.5. Podejście do audytu i kontroli

6.5.1. ...dla systemu finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe

Weryfikacja zarządzania przeprowadzana na etapie wyboru operacji i podczas ich realizacji będzie uwzględniała zarówno metodę obliczania – w celu upewnienia się, że zastosowano jedną z metod obliczania określonych w art. 67 ust. 5 RWP (z uwzględnieniem metod dotyczących poszczególnych funduszy) – jak i prawidłowe stosowanie systemu finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, co będzie obejmowało audyt kategorii kosztów operacji, do których zastosowano stawkę ryczałtową. Weryfikacje metody obliczania będą na ogół przeprowadzane na poziomie instytucji zarządzającej (w zależności od zastosowanych metod) lub instytucji pośredniczącej, natomiast sprawdzenie zastosowania stawki ryczałtowej odbędzie się na poziomie beneficjenta. Audyty przeprowadzane przez instytucje audytowe lub Komisję również będą obejmowały weryfikację tych aspektów, jeżeli aspekty te będą ujęte w odpowiednich próbach.

Systemy krajowe muszą zawierać jasną i jednoznaczną definicję kategorii kosztów lub wcześniej ustalony wykaz wszystkich kategorii kosztów kwalifikowalnych, na których opiera się stawka ryczałtowa (oraz w stosownych przypadkach innych kategorii kosztów kwalifikowalnych: stawka nie stosuje się do nich i nie są one obliczane przy użyciu stawki ryczałtowej).

Osoby odpowiedzialne za weryfikację zarządzania sprawdzą prawidłowość klasyfikacji kosztów oraz czy nie doszło do podwójnego deklarowania kosztów, na przykład jednocześnie jako koszty bezpośrednie i pośrednie. Jedynie pozycje wydatków, które są nieobliczonymi kategoriami kosztów, podlegają

audytowi i kontroli potwierdzających dokumentów finansowych (jeżeli nie są obliczone w oparciu o kwotę ryczałtową lub stawkę jednostkową), ponieważ beneficjent nie jest zobowiązany do zgłaszania ani udowadniania kategorii kosztów obliczonych w oparciu o stawkę ryczałtową. Audyty przeprowadzane przez instytucje audytowe lub Komisję również będą obejmowały weryfikację tych aspektów, jeżeli aspekty te będą ujęte w odpowiednich próbach. Organy krajowe mogą deklorować obliczone koszty wyłącznie razem z kosztami zastosowanymi do ich obliczenia („koszty bazowe”).

Ustalenia, które można uznać za nieprawidłowości, obejmują następujące przypadki:

- metodologia stosowana do obliczania form kosztów uproszczonych nie spełnia warunków regulacyjnych;
- przy wyznaczaniu stawek nie przestrzegano wyników metody obliczania;
- beneficjent nie przestrzegał wyznaczonych stawek lub zadeklarował koszty niekwalifikowalne nieujęte w kategoriach kosztów kwalifikowalnych określonych przez instytucję zarządzającą;
- podwójne deklarowanie tej samej pozycji kosztu: jako kosztu „bazowego” (obliczonego na podstawie zasady kosztów rzeczywistych, kwoty ryczałtowej lub stawki jednostkowej) oraz jako kosztu „obliczonego” (ujętego w stawce ryczałtowej);
- „koszty bazowe” zostały zmniejszone bez proporcjonalnego zmniejszenia „obliczonych” kosztów kwalifikowalnych.

Jeżeli audytorzy lub kontrolerzy wykryją nieprawidłowość w kategoriach kosztów kwalifikowalnych, do których stosuje się stawkę, należy proporcjonalnie zmniejszyć obliczone koszty kwalifikowalne, ponieważ w innym wypadku przekroczą one stawkę ryczałtową określoną w systemie.

Przykład (EFRR): Gmina otrzymuje dotację w maksymalnej kwocie 1 000 000 EUR kosztów kwalifikowalnych na budowę drogi.

Wniosek o płatność na potrzeby projektu przedstawia się następująco:

Projekt 1: roboty (postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego)	700 000 EUR
Projekt 2: pozostałe koszty:	300 000 EUR
<i>Bezpośrednie koszty personelu (rodzaj 1)</i>	<i>50 000 EUR</i>
<i>Pozostałe koszty bezpośrednie (rodzaj 3)</i>	<i>242 500 EUR</i>
<i>Koszty pośrednie (rodzaj 2)</i>	<i>Bezpośrednie koszty personelu x 15% = 7 500 EUR</i>
Koszty zadeklarowane ogółem	1 000 000 EUR

Instytucja zarządzająca sprawdza wydatki zadeklarowane przez beneficjenta. W zadeklarowanych bezpośrednich kosztach personelu wykryto wydatki niekwalifikowalne.

Przyjęty wniosek o płatność przedstawia się następująco:

Projekt 1: roboty (postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego)	700 000 EUR
Projekt 2: pozostałe koszty:	288 500 EUR
<i>Bezpośrednie koszty personelu (rodzaj 1)</i>	<i>40 000 EUR</i>
<i>Pozostałe koszty bezpośrednie (rodzaj 3)</i>	<i>242 500 EUR</i>
<i>Koszty pośrednie (rodzaj 2)</i>	<i>Bezpośrednie koszty personelu x 15% = 6 000 EUR</i>
Koszty kwalifikowalne ogółem	988 500 EUR

6.5.2. ...dla standardowych stawek jednostkowych i kwot ryczałtowych

Audyty i kontrole będą obejmować metodę obliczania służącą uzyskaniu standardowych stawek jednostkowych lub kwot ryczałtowych oraz prawidłowość zastosowanie tej metody w poszczególnych projektach. Weryfikacje metody obliczania będą na ogół przeprowadzane na poziomie instytucji zarządzającej/instytucji pośredniczącej, natomiast prawidłowe zastosowanie stawki jednostkowej/kwoty ryczałkowej będzie kontrolowane na poziomie beneficjenta.

Jeżeli wyniki kontroli wskazują na błąd w obliczeniach, korekta zostanie zastosowana jedynie proporcjonalnie do błędu. W sytuacji, w której produkty/wyniki uruchamiające płatność nie są udokumentowane, stosowana jest pełna korekta wypłaconej kwoty ryczałkowej/standardowej stawki jednostkowej i zadeklarowanych kosztów.

Audyty i kontrole będą się przede wszystkim skupiać na weryfikacji, czy spełnione są warunki określone w odniesieniu do produktów lub wyników odpowiadających zwrotowi kosztów. Auditor lub kontroler zweryfikuje, czy zadeklarowana kwota

jest równa standardowej stawce za jednostkę produktu lub usługi pomnożonej przez liczbę jednostek rzeczywiście dostarczonych, lub zweryfikuje ukończenie (etapu) projektu, który objęto wsparciem za pomocą kwoty ryczałkowej. Jeżeli w zaproszeniu do składania wniosków lub w dokumencie określającym warunki wsparcia ustanowiono inne warunki, audytorzy i kontrolerzy nie powinni akceptować stawek jednostkowych ani kwot ryczałtowych, które zostały z wyprzedzeniem wypłacone i zadeklarowane Komisji, bez uprzedniej realizacji odpowiedniej części projektu.

Stawki odpowiadające standardowym stawkom jednostkowym lub kwotom ryczałtowym mogą zawierać komponent dotyczący kosztów pośrednich.

Ustalenia, które można uznać za nieprawidłowości, obejmują następujące przypadki:

- nieuwzględnianie uzyskanych wyników przy stosowaniu metody obliczania ustalonej dla zwrotu kosztów;
- brak dokumentów potwierdzających produkty lub produkty udokumentowane tylko częściowo, ale opłacone w całości.

6.5.3. Przykłady

Przykład (EFS)

Stawka jednostkowa wynosząca 5 000 EUR jest wypłacana za każdą osobę, która ukończy szkolenie.

Szkolenie rozpoczyna się w styczniu, a kończy w czerwcu. Oczekuje się, że udział w nim weźmie 20 osób. Kwota wydatków kwalifikowalnych wynosi $20 \times 5\,000 \text{ EUR} = 100\,000 \text{ EUR}$. Co miesiąc podmiot realizujący szkolenie przesyła fakturę na kwotę odpowiadającą 10 % dotacji: 10 000 EUR na koniec stycznia, 10 000 EUR na koniec lutego itd.

Ponieważ jednak żaden uczestnik nie ukończył szkolenia przed końcem czerwca, wszystkie te płatności są uznawane za zaliczki i nie można ich zadeklarować Komisji. Dopiero po wykazaniu, że część osób ukończyła szkolenie, można daną kwotę poświadczyć Komisji: na przykład jeżeli 15 osób ukończyło szkolenie, wówczas można poświadczyć Komisji kwotę $15 \times 5\,000 \text{ EUR} = 75\,000 \text{ EUR}$.

Przykład (EFS)

Zamiast stosować jedną stawkę jednostkową wynoszącą 7 EUR za godzinę szkolenia na jednego uczestnika, jak w oparciu na produkcie przykładzie dotyczącym EFS w pkt 3.1 na s. 18, można połączyć tę stawkę jednostkową produktu ze stawką jednostkową opartą na rezultacie, liczbie uczestników uzyskujących kwalifikacje po zakończeniu szkolenia.

20 % ostatecznej kwoty dotacji (stawka 20 % nie wymaga uzasadnienia) zostanie zwrócone w oparciu o wyniki, biorąc pod uwagę fakt, że wskaźnik powodzenia powinien wynosić 75 % (wskaźnik 75 % powinien opierać się na doświadczeniu i stanowi on część ścieżki audytu, którą instytucja zarządzająca musi zapewnić).

W przykładzie podanym na s. 18 w pkt 3.1 maksymalny pułap dotacji przeznaczonej na projekt wynosił 1 000 godz. \times 20 uczestników szkolenia \times 7 EUR/godz. na uczestnika szkolenia = 140 000 EUR.

Zastosowanie tego samego pułapu, ale przy innych założeniach:

- $20\% \times 140\,000 \text{ EUR} = 28\,000 \text{ EUR}$ jest wypłacane na podstawie wyników: 75 % z 20 uczestników szkolenia (15 osób) powinno uzyskać kwalifikacje po zakończeniu szkolenia. Stawka jednostkowa wypłacona za każdego uczestnika szkolenia uzyskującego kwalifikacje wynosi wówczas $28\,000 / 15 = 1\,867 \text{ EUR}$ na osobę uzyskującą kwalifikację;
- $80\% \times 140\,000 \text{ EUR} = 112\,000 \text{ EUR}$ jest wypłacane za 20 000 osobogodzin, co daje stawkę jednostkową wynoszącą 5,6 EUR/godz. na uczestnika szkolenia.

Po zakończeniu operacji ostateczna kwota dotacji zostanie wypłacona na podstawie rzeczywistej liczby godzin przeznaczonej na każdego uczestnika szkolenia i liczby uczestników szkolenia, którzy uzyskali kwalifikacje.

Obliczone koszty będą następujące:

- 17 050 godzin szkolenia \times 5,6 EUR = 95 480 EUR dla części opartej na produkcie;
- 13 uczestników uzyskujących kwalifikacje \times 1 867 EUR = 24 271 EUR dla części opartej na wynikach.

Koszty ogółem = 95 480 EUR + 24 271 EUR = 119 751 EUR

7. INNE POSTANOWIENIA

7.1. Łączenie form

7.1.1. Zasady ogólne

Artykuł 67 ust. 1 RWP zapewnia instytucji zarządzającej możliwość wyboru pomiędzy czterema formami na potrzeby zarządzania pomocą zwrotną i dotacjami współfinansowanymi z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.

Zgodnie z art. 67 ust. 3 RWP formy te mogą być łączone jedynie w poniższych przypadkach, tak aby zapobiegać podwójnemu finansowaniu tych samych wydatków:

1) każda z form musi dotyczyć innej kategorii kosztów kwalifikowalnych;

lub 2) muszą być stosowane do odrębnych projektów stanowiących część tej samej operacji;

lub 3) muszą być stosowane do kolejnych etapów operacji.

Definicja projektu może być różna w poszczególnych państwach członkowskich. Może się tak zdarzyć, że zgodnie z przepisami krajowymi jeden projekt obejmuje różne działania realizowane z udziałem różnych beneficjentów. W tym przypadku można przewidzieć różne formy kosztów uproszczonych dla tej samej kategorii kosztów, ale mające zastosowanie do różnych beneficjentów – przy poszanowaniu zasady równego traktowania.

7.1.2. Przykłady połączeń

Przykład dotyczący przypadku 1: Finansowanie różnych projektów stanowiących część tej samej operacji (EFS)

Przykład operacji obejmującej projekt szkoleniowy dla młodych bezrobotnych oraz następujące po nim seminarium dla potencjalnych pracodawców z regionu:

Koszty związane ze szkoleniem mogą zostać pokryte na podstawie standardowych stawek jednostkowych (na przykład 1 000 EUR / dzień szkolenia). Koszty seminarium mogą zostać opłacone na podstawie kwot ryczałtowych.

Mając na uwadze, że są to dwa różne projekty w ramach tej samej operacji, nie ma ryzyka podwójnego finansowania, ponieważ koszty każdego projektu są wyraźnie oddzielone.

Przykład dotyczący przypadku 2: Kolejne etapy operacji (EFS)

Przykład dotyczy już rozpoczętej operacji rozliczanej w oparciu o koszty rzeczywiste, którą instytucja zarządzająca chce dalej rozliczać w oparciu o koszty uproszczone. Konieczne będzie jasne zdefiniowanie dwóch etapów. Pierwszy etap można obliczyć na podstawie kosztów rzeczywistych poniesionych do określonego terminu. Drugi etap, dotyczący *przyszłych* wydatków, można obliczyć na podstawie na przykład stawki jednostkowej, jeżeli stawka jednostkowa nie obejmuje żadnych wydatków wcześniej objętych wsparciem.

W przypadku skorzystania z takiej możliwości powinna ona dotyczyć wszystkich beneficjentów znajdujących się w tej samej sytuacji (przejrzystość i równe traktowanie). Może to spowodować pewne obciążenie administracyjne ze względu na konieczność zmiany dokumentu określającego warunki wsparcia, jeżeli nie zostało to przewidziane. Organy państwa członkowskiego muszą sporządzić jasny i szczegółowy opis operacji dla każdego etapu. Operację należy podzielić na co najmniej dwa odrębne etapy, możliwe do zidentyfikowania pod względem finansowym, a najlepiej również pod względem fizycznym lub rozwoju, odpowiadające danym fazom. Ma to na celu zapewnienie przejrzystej realizacji i monitorowania oraz ułatwienie kontroli.

Przykład dotyczący przypadku 3: Różne kategorie kosztów kwalifikowalnych (EFS)

Przykład sesji szkoleniowej, łączącej:

- standardową stawkę jednostkową w odniesieniu do wynagrodzeń osób prowadzących szkolenie, na przykład 450 EUR na dzień;
- koszty rzeczywiste: wynajem pomieszczeń = 800 EUR miesięcznie przez okres 6 miesięcy;
- stawkę ryczałtową kosztów pośrednich, na przykład 10% kosztów bezpośrednich.

Po zakończeniu szkolenia, jeżeli udokumentowano 100 dni pracy osób prowadzących szkolenie, dotacja zostanie wypłacona na następującej podstawie:

Koszty bezpośrednie (rodzaj 1):

wynagrodzenia osób prowadzących szkolenie 100 dni x 450 EUR = 45 000 EUR
 pomieszczenia szkoleniowe: 6 miesięcy x 800 EUR = 4 800 EUR
 razem koszty bezpośrednie: 49 800 EUR

Koszty pośrednie (rodzaj 2): 10% kosztów bezpośrednich = 10% x 49 800 EUR = 4 980 EUR

Wydatki kwalifikowalne: (45 000 EUR + 4 800 EUR) + 4 980 EUR = 54 780 EUR

W takim przypadku wydaje się, że uwzględniono różne kategorie kosztów: wynagrodzenia osób prowadzących szkolenie, koszty najmu pomieszczeń, koszty pośrednie. W celu weryfikacji, czy nie wystąpiło podwójne finansowanie, instytucje muszą jednak zapewnić, aby standardowa stawka jednostkowa nie odnosiła się do żadnych kosztów związanych z najmem pomieszczeń lub innymi kosztami pośrednimi (na przykład pensją pracowników administracyjnych lub pensją księgowego). Analogicznie to samo dotyczy określenia kosztów pośrednich, które nie powinny się odnosić do kosztów objętych standardowymi stawkami jednostkowymi ani do kosztów rzeczywistych najmu pomieszczeń.

Jeżeli istnieje ryzyko nakładania się kosztów lub niemożliwe jest wykazanie, że koszty nie pokrywają się, instytucja zarządzająca wybiera stosowniejszą formę, aby uniknąć jakiegokolwiek (ryzyka) podwójnego finansowania.

7.2. Ocena progów

7.2.1. Zasady ogólne

W RWP określono jeden próg finansowy związany ze stosowaniem kwot ryczałtowych, które nie powinny przekraczać 100 000 EUR wkładu publicznego (art. 67 ust. 1 lit. c) RWP).

Kwotami branymi pod uwagę będą kwoty wskazane w dokumencie określającym warunki wsparcia dla każdej operacji / każdego beneficjenta (o którym mowa w art. 67 ust. 6 RWP).

Kwotą braną pod uwagę będzie kwota **wkładu publicznego**, jak ustalono w dokumencie określającym warunki wsparcia, odpowiadająca całkowitym kosztom kwalifikowalnym operacji/projektu, z uwzględnieniem ewentualnego finansowania publicznego przez beneficjenta.

Wsparcie publiczne lub wkład publiczny, o które beneficjent wnioskuję w formularzu wniosku lub które są wypłacane beneficjentowi po zakończeniu operacji, nie mają wpływu na ocenę progów. Istotne są jedynie uzgodnione kwoty kwalifikowalne podane w dokumencie określającym warunki wsparcia.

W przypadku państw członkowskich, które nie przyjęły euro jako swojej waluty, wahania kursu wymiany waluty krajowej względem euro również mogą mieć wpływ na ocenę progów. Aby zagwarantować pewność prawa, państwa członkowskie powinny ustalić, czy należy uwzględniać miesięczny kurs wymiany obowiązujący w momencie opublikowania zaproszenia do wyrażenia zainteresowania, wniosku w sprawie projektu, czy też wyboru lub zatwierdzenia projektu na szczeblu krajowym. Zminimalizuje to ryzyko zróżnicowania kosztów wynikające wyłącznie z wahań kursu wymiany waluty. W oparciu o przedmiotowy kurs wymiany instytucja zarządzająca będzie mogła określić, czy operacja/projekt/kwota ryczałtowa przekraczają określone progi. Wybór dokonany przez państwa członkowskie należy określić w zasadach kwalifikowalności mających zastosowanie do danego programu.

Uwaga dotycząca projektów w ramach EFS: przy definiowaniu wydatków kwalifikowalnych w dokumencie określającym warunki wsparcia niemożliwe jest zastosowanie kosztów rzeczywistych do projektów, które po przedłożeniu wniosku i odliczeniu wydatków niekwalifikowalnych plasują się poniżej progów wsparcia publicznego, wynoszącego 50 000 EUR.

7.2.2. Przepisy dotyczące poszczególnych funduszy

Przepisy dotyczące EFS

W rozporządzeniu w sprawie EFS przewidziano kilka metod określania progów finansowych dotyczących stosowania kosztów uproszczonych lub metod obliczania. Dotyczy to:

1. możliwości wykorzystania projektu budżetu do ustalenia form kosztów uproszczonych w poszczególnych przypadkach w odniesieniu do dotacji i pomocy zwrotnej z EFS: wsparcie publiczne nie może przekraczać 100 000 EUR (art. 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie EFS);
2. obowiązkowego stosowania form kosztów uproszczonych w odniesieniu do dotacji i pomocy zwrotnej z EFS: wsparcie publiczne nie może przekraczać 50 000 EUR (art. 14 ust. 4 rozporządzenia w sprawie EFS).

W przypadku wyżej wymienionych progów **kwotami branymi pod uwagę będą kwoty wskazane w dokumencie określającym warunki wsparcia dla każdej operacji / każdego beneficjenta** (o którym mowa w art. 67 ust. 6 RWP). Nie uwzględnia się dodatków ani wynagrodzeń wypłacanych **przez stronę trzecią na rzecz uczestników** danej operacji.

Kwotą braną pod uwagę jest kwota wsparcia publicznego przyznanego **na rzecz** beneficjenta, jak ustalono w dokumencie określającym warunki wsparcia, z wyłączeniem finansowania publicznego *przez* beneficjenta.

7.3. Zgodność form kosztów uproszczonych z zasadami pomocy publicznej

Należy podkreślić, że zasady pomocy publicznej ustanowione w Traktacie mają powszechne zastosowanie. Ilekroć finansowanie może stanowić pomoc publiczną, trzeba stosować te zasady przy obliczaniu form kosztów uproszczonych przewidzianych w art. 67 RWP i przy rozliczaniu ich. Instytucje zarządzające muszą zatem zapewnić kwalifikowalność kategorii wydatków, do których stosuje się koszty uproszczone, nie tylko na mocy przepisów dotyczących europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, ale również na mocy zasad pomocy publicznej.

Niektóre formy pomocy określono w ogólnym rozporządzeniu w sprawie wyłączeń blokowych (UE) nr 651/2014 lub w rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych w sektorze rolnictwa (UE) nr 702/2014 (dotyczącym programów pomocy i pomocy *ad hoc* wyłączonych z obowiązku zgłaszania pomocy). Podobnie uwzględnić należy przepisy rozporządzenia (WE) nr 1407/2013 w sprawie pomocy *de minimis*.

Zasadniczo formy kosztów uproszczonych muszą opierać się wyłącznie na metodach, które umożliwiają wyraźne zidentyfikowanie kosztów kwalifikowalnych wykorzystanych do ustalenia wartości wybranej formy i wyłączenie kosztów, które są niekwalifikowalne na mocy zasad pomocy publicznej.

Ponieważ stosowana metodologia musi być zgodna z zasadą należytego zarządzania finansami i z zasadą współfinansowania, instytucje zarządzające muszą korzystać z rozsądnej i ostrożnej hipotezy, aby zapewnić że koszty uproszczone stanowią wiarygodny ekwiwalent kosztów rzeczywistych. Ułatwi to wykazywanie zgodności z wymogami dotyczącymi maksymalnej intensywności pomocy, maksymalnych kwot pomocy lub progów powodujących obowiązek zgłoszenia na mocy zasad pomocy publicznej. Metodologia będzie poddawana audytowi w celu zapewnienia jej zgodności z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz z zasadami pomocy publicznej.

Przykład znajduje się w załączniku 2.

7.4. Stosowanie kosztów uproszczonych w operacjach generujących dochód

Przede wszystkim trzeba mieć na uwadze, że koszty uproszczone są sposobem obliczania kosztów, „strony wydatków” operacji, w taki sam sposób, jak koszty rzeczywiste. Dlatego w teorii stosowanie kosztów uproszczonych powinno być niezależne od tego, czy operacja generuje dochód, czy nie. Aby jednak zachować wpływ uproszczenia, w RWP wprowadzono szczególne rozwiązanie w odniesieniu do operacji generującej dochód, w której stosuje się kwoty ryczałtowe lub standardowe stawki jednostkowe.

7.4.1. Operacje generujące dochód po ukończeniu⁽⁴⁰⁾

W przypadku operacji generujących dochód po ukończeniu, w których stosuje się kwoty ryczałtowe lub standardowe stawki jednostkowe, dochodu nie trzeba brać pod uwagę, zgodnie z art. 61 ust. 7 lit. f) RWP. Co więcej, kwota ryczałtowa / standardowe stawki jednostkowe powinny już uwzględniać dochód (zob. następny punkt). Takie szczególne rozwiązanie nie obowiązuje, jeżeli stosuje się finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe, tj. zastosowanie ma art. 61 ust. 1–6 RWP⁽⁴¹⁾.

7.4.2. Operacje, które generują dochód w czasie realizacji i do których nie stosuje się art. 61 ust. 1–6 RWP⁽⁴²⁾

W odniesieniu do tych operacji dochodu nie trzeba odliczać, jeżeli spełnione są dwa warunki łączne:

- wsparcie publiczne przyjmuje postać kwot ryczałtowych lub standardowych stawek jednostkowych;
- dochód został uwzględniony *ex ante* przy obliczaniu kwot ryczałtowych lub standardowych stawek jednostkowych (zgodnie z art. 65 ust. 8 lit. f) RWP).

Jeżeli dochód nie został uwzględniony *ex ante* przy obliczaniu kwot ryczałtowych lub standardowych stawek jednostkowych, wówczas wydatki kwalifikowalne współfinansowane z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych trzeba będzie pomniejszyć nie później niż w momencie złożenia przez beneficjenta wniosku o płatność końcową, proporcjonalnie do kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych części kosztów.

Jeżeli wybrano finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe, każdy dochód nieuwzględniony w czasie zatwierdzania operacji i wygenerowany bezpośrednio podczas jej realizacji musi zostać odliczony od wydatków kwalifikowalnych współfinansowanych z europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (przy zastosowaniu stawki ryczałtowej) nie później niż w momencie złożenia przez beneficjenta wniosku o płatność końcową.

⁽⁴⁰⁾ Artykuł 61 RWP.

⁽⁴¹⁾ Z wyjątkiem operacji, do których zastosowanie ma art. 61 ust. 7 RWP.

⁽⁴²⁾ Artykuł 65 ust. 8 RWP.

Przykład (EFS)

Organizowana jest konferencja mająca promować przedsiębiorczość. Beneficjent przedkłada projekt budżetu, w którym stwierdza, że koszty kwalifikowalne powinny wynieść ogółem 70 000 EUR. Opłata za wejście na konferencję wyniesie 3 EUR.

Organizator szacuje, że konferencja przyciągnie 200 uczestników. Przewidywany wygenerowany dochód wyniesie $3 \text{ EUR} \times 200 = 600 \text{ EUR}$.

Konferencja okazuje się ogromnym sukcesem i liczba gości przekracza szacunki (300 osób). Ponieważ operacja była jedynie współfinansowana z EFS, art. 61 RWP nie ma zastosowania. Zastosowanie ma jednak art. 65 ust. 8 RWP.

- Wariant 1: wygenerowany dochód jest brany pod uwagę *ex ante*

Kwotę ryczałtową określono w ten sposób, że jeżeli konferencja się odbędzie, koszt kwalifikowalny operacji wyniesie ogółem $70\,000 \text{ EUR} - 600 \text{ EUR} = 69\,400 \text{ EUR}$.

Wsparcie publiczne tej operacji przyjmuje postać kwoty ryczałtowej, a dochód został uwzględniony przy określaniu kwoty ryczałtowej. Nawet jeżeli dochód przekroczy prognozę, nie wpłynie to na płatność kwoty ryczałtowej. W ramach ścieżki audytu wymagane będzie potwierdzenie zorganizowania konferencji i ceny biletu wstępu.

- Wariant 2: wygenerowany dochód jest brany pod uwagę *ex ante*, ale w czasie realizacji zmieniają się warunki

Kwotę ryczałtową określono w ten sposób, że jeżeli konferencja się odbędzie, koszt kwalifikowalny operacji wyniesie ogółem $70\,000 \text{ EUR} - 600 \text{ EUR} = 69\,400 \text{ EUR}$. Wsparcie publiczne tej operacji przyjmuje postać kwoty ryczałtowej, a dochód został uwzględniony przy określaniu kwoty ryczałtowej.

Organizator ostatecznie postanawia jednak ustalić opłatę za wstęp na poziomie 5 EUR zamiast 3 EUR. W tym przypadku lukę w finansowaniu należy odliczyć ($5 \text{ EUR} \times 300 - 600 \text{ EUR} = 900 \text{ EUR}$).

Koszty kwalifikowalne wyniosą ogółem $69\,400 \text{ EUR} - 900 \text{ EUR} = 68\,500 \text{ EUR}$.

- Wariant 3: wygenerowany dochód nie jest brany pod uwagę *ex ante*

Kwotę ryczałtową określono w ten sposób, że jeżeli konferencja się odbędzie, koszt kwalifikowalny operacji wyniesie ogółem 70 000 EUR. Wsparcie publiczne tej operacji przyjmuje postać kwoty ryczałtowej, a dochód nie został uwzględniony przy określaniu kwoty ryczałtowej.

Przy składaniu wniosku o zwrot (70 000 EUR) beneficjent będzie musiał przedstawić potwierdzenie, że konferencja się odbyła. Będzie również musiał odjąć dochód rzeczywisty wygenerowany w czasie realizacji ($3 \text{ EUR} \times 300 = 900 \text{ EUR}$).

W tym przypadku koszty kwalifikowalne dla kwoty ryczałtowej wyniosą $70\,000 \text{ EUR} - 900 \text{ EUR} = 69\,100 \text{ EUR}$.

7.5. Przepisy dotyczące EFRR i EFS: finansowanie krzyżowe

7.5.1. Deklarowanie działań podlegających art. 98 ust. 2 RWP w odniesieniu do form kosztów uproszczonych

Zgodnie z art. 98 ust. 2 RWP w działaniach „finansowanych krzyżowo” z EFRR i EFS stosowane będą zasady kwalifikowalności dotyczące drugiego z funduszy.

Szczególnie w odniesieniu do finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe w przypadku finansowania krzyżowego stosować należy dwie stawki ryczałtowe dla każdej części operacji, tej związanej z EFS i z EFRR. Stawki ryczałtowe EFS i EFRR dotyczące podobnych operacji będą miały zastosowanie, odpowiednio, do części EFS i części EFRR. Nie można zastosować

średniej z tych dwóch stawek, ponieważ względny udział każdej części może się różnić w trakcie realizacji. W przypadku gdy nie istnieje żadna stawka dla drugiego z funduszy w odniesieniu do podobnego rodzaju operacji (na przykład ponieważ dana zasada nie ma zastosowania do tego funduszu lub ponieważ nie istnieją podobne operacje finansowane z tego funduszu) instytucja zarządzająca musi podjąć decyzję w sprawie stosowanej stawki zgodnie z ogólnymi zasadami prawnymi ustanowionymi w art. 67 ust. 5 i art. 68 ust. 1 RWP.

Zastosowanie form kosztów uproszczonych wiąże się z wymogiem, aby państwa członkowskie przestrzegały pułapu 10% dla każdej osi priorytetowej (w stosownych przypadkach według funduszu i kategorii regionu). Kwota „finansowana krzyżowo” powinna być odnotowana i monitorowana indywidualnie dla każdej operacji na podstawie danych wykorzystanych do określenia form kosztów uproszczonych.

7.5.2. Przykłady

Przykład finansowania krzyżowego z EFS i EFRR przy stawkach jednostkowych lub kwotach ryczałtowych

Jeżeli standardowa stawka wynosząca 6 EUR na osobogodzinę obejmuje zakup infrastruktury za kwotę 0,50 EUR/godz., kwota finansowana krzyżowo będzie stanowiła iloczyn 0,50 EUR i liczby zrealizowanych osobogodzin.

Ta sama zasada ma zastosowanie do kwot ryczałtowych: jeżeli projekt szczegółowego budżetu obejmuje niektóre „wydatki finansowane krzyżowo”, będą one rozliczane i monitorowane oddzielnie. Na przykład w ramach kwoty ryczałtowej 20 000 EUR finansowanej z programu EFS wydatki odnoszące się do EFRR stanowią 5 000 EUR. Po zakończeniu operacji kwota finansowana krzyżowo będzie kwotą określoną *ex ante* (20 000 EUR, z czego 5 000 EUR stanowią wydatki odnoszące się do EFRR) lub wyniesie zero, jeżeli dotacja nie zostanie wypłacona. Binarność kwot ryczałtowych będzie mieć również zastosowanie do wydatków finansowanych krzyżowo.

Przykład finansowania krzyżowego z EFS i EFRR przy finansowaniu w oparciu o stawki ryczałtowe

W przypadku stawki ryczałtowej dla kosztów pośrednich kwota finansowana krzyżowo będzie kwotą „kosztów bezpośrednich finansowanych krzyżowo”, dodaną do kosztów pośrednich wyliczonych na podstawie stawki ryczałtowej mającej zastosowanie do tych „kosztów bezpośrednich finansowanych krzyżowo”.

Na przykład w ramach operacji o wartości 15 000 EUR finansowanej z programu EFRR koszty bezpośrednie odnoszące się do EFS stanowią 3 000 EUR, a koszty pośrednie są obliczane jako 10% kosztów bezpośrednich (300 EUR). Kwota finansowana krzyżowo wyniesie zatem 3 300 EUR. Jeżeli po zakończeniu operacji koszty bezpośrednie zostaną zmniejszone, kwota finansowana krzyżowo zostanie zmniejszona według tego samego wzoru.

ZAŁĄCZNIK 1: PRZYKŁADY FORM KOSZTÓW UPROSZCZONYCH

Niniejszy załącznik zawiera przykład dotacji na rzecz beneficjenta, który zamierza zorganizować seminarium dla 50 uczestników w celu przedstawienia nowych narzędzi wdrażania. Personel poświęca czas na planowanie i organizowanie tego wydarzenia, miejsce wydarzenia jest wynajmowane, niektórzy prelegenci przyjeżdżają z zagranicy, trzeba będzie opublikować protokół wydarzenia. Istnieją również koszty pośrednie związane z personelem (koszty obsługi księgowej, wynagrodzenie dyrektora itp.) oraz z energią elektryczną, rachunkami telefonicznymi, wsparciem informatycznym itd.

Projekt budżetu w „kosztach rzeczywistych” przedstawia się następująco, a jego forma zostanie zachowana w odniesieniu do wszystkich możliwości i opcji, tak aby różnice były lepiej widoczne:

Koszty bezpośrednie ogółem	45 000
Bezpośrednie koszty personelu	30 000
Koszty pomieszczeń	4 000
Koszty podróży	5 000
Wyżywienie	1 000
Rozpowszechnianie informacji / promocja	5 000

Koszty pośrednie ogółem	5 000
Pośrednie koszty personelu	4 000
Energia elektryczna, telefon itd.	1 000

Poniżej opisano różne sposoby traktowania tego projektu w zależności od wybranej formy kosztów uproszczonych.

Możliwość 1: Standardowe stawki jednostkowe (art. 67 ust. 1 lit. b) RWP)

Zasada: całość lub część kosztów kwalifikowalnych oblicza się na podstawie ujętych ilościowo działań, produktów lub wyników pomnożonych przez wcześniej ustalony koszt jednostkowy.

W przypadku seminarium można byłoby ustalić stawkę jednostkową wynoszącą 1 000 EUR na osobę uczestniczącą w seminarium (na podstawie jednej z metod obliczania określonych w art. 67 ust. 5 RWP).

Projekt budżetu przybrałby następującą postać:

- Maksymalna liczba osób uczestniczących w seminarium = 50
- Stawka jednostkowa / osoba uczestnicząca w seminarium = 1 000 EUR
- Koszty kwalifikowalne ogółem = 50 x 1 000 EUR = 50 000 EUR.

Jeżeli w seminarium weźmie udział 48 osób, koszt kwalifikowalny wynosi: 48 x 1 000 EUR = 48 000 EUR

Ścieżka audytu:

- metodyka wykorzystywana do ustalenia wartości standardowej stawki jednostkowej powinna być udokumentowana i przechowywana;
- standardowa stawka jednostkowa i czynniki uruchamiające płatność muszą być jasno wskazane w dokumencie określającym warunki wsparcia;
- dowód uczestnictwa w seminarium (listy obecności).

Uwaga: W tym przypadku nie trzeba weryfikować, czy uczestnicy spełniają kryteria kwalifikowalności. Zawsze kiedy uczestnicy objęci projektem muszą odpowiadać określonemu profilowi, trzeba zweryfikować, czy spełniają kryteria kwalifikowalności.

Możliwość 2: Kwoty ryczałtowe (art. 67 ust. 1 lit. c) RWP)

Zasada: całość lub część kosztów kwalifikowalnych operacji podlega refundacji na podstawie jednej wcześniej ustalonej kwoty, zgodnie z wcześniej ustalonymi warunkami umowy dotyczącej działań lub produktów (kwota ta odpowiada 1 jednostce). Dotacja jest wypłacana, jeżeli wcześniej ustalone warunki umowy dotyczące działań lub produktów zostaną spełnione.

Można byłoby ustalić kwotę ryczałtową w wysokości 50 000 EUR na potrzeby *organizacji seminarium* (niezależnie od liczby uczestników) służącego przedstawieniu nowych narzędzi wdrażania, która to kwota obliczona jest na podstawie metod obliczania określonych w art. 67 ust. 5 RWP.

Projekt budżetu przybrałby następującą postać:

Cel kwoty ryczałtowej = zorganizowanie seminarium służącego przedstawieniu nowych narzędzi wdrażania

Koszt kwalifikowalny ogółem = 50 000 EUR

Jeżeli seminarium zostanie zorganizowane, a nowe narzędzia wdrażania zostaną przedstawione, kwota ryczałtowa w wysokości 50 000 EUR jest kwalifikowalna. Jeżeli seminarium nie zostanie zorganizowane lub nowe narzędzia wdrażania nie zostaną przedstawione, żadna płatność nie zostanie dokonana.

Ścieżka audytu:

- metodolgia wykorzystywana do ustalenia wartości kwoty ryczałtowej powinna być udokumentowana i przechowywana;
- kwoty ryczałtowe i czynniki uruchamiające płatność muszą być jasno wskazane w dokumencie określającym warunki wsparcia;
- niezbędne są dowody potwierdzające odbycie się seminarium i jego treść (artykuły prasowe, zaproszenie i program, zdjęcia itp.).

Możliwość 3: Finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe (art. 67 ust. 1 lit. d) RWP)

Uwaga: kwoty wynikające z obliczeń są sztucznie zaokrąglone.

Zasada ogólna: poszczególne kategorie kosztów kwalifikowalnych, które są jasno sprecyzowane z wyprzedzeniem, oblicza się przez zastosowanie odsetka ustalonego *ex ante* do jednej lub do kilku innych kategorii kosztów kwalifikowalnych.

Porównując systemy finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, należy zawsze porównywać wszystkie elementy metody, a nie tylko stawki:

- kategorie kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których stawka ma być stosowana w celu obliczenia kwot kwalifikowalnych;
- samą stawkę ryczałtową;
- kategorie kosztów kwalifikowalnych obliczonych w oparciu o stawkę ryczałtową;
- w stosownych przypadkach kategorie kosztów kwalifikowalnych, do których nie stosuje się stawki ryczałtowej i które nie są obliczane w oparciu o stawkę ryczałtową.

Forma 1: Zasada ogólna finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe

Zgodnie z art. 67 ust. 1 lit. d) RWP państwo członkowskie opracowuje system stawek ryczałtowych, w którym stawka ryczałtowa wynosząca 47 % – obliczona zgodnie z jedną z metod określonych w art. 67 ust. 5⁽⁴³⁾ RWP – jest stosowana do wszystkich kosztów personelu (zarówno bezpośrednich, jak i pośrednich) w celu obliczenia pozostałych kosztów⁽⁴⁴⁾:

<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których stawka ma być stosowana w celu obliczenia kwot kwalifikowalnych (rodzaj 1)</i>	Koszty personelu = 30 000 + 4 000 = 34 000 EUR
<i>sama stawka ryczałtowa</i>	47 %
<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, które zostaną obliczone w oparciu o stawkę ryczałtową (rodzaj 2)</i>	Pozostałe koszty = 47 % kosztów personelu = 47 % x 34 000 = 16 000 EUR
<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, do których nie stosuje się stawki ryczałtowej i które nie są obliczane w oparciu o stawkę ryczałtową (rodzaj 3)</i>	Nie dotyczy

=> Koszty kwalifikowalne ogółem = 34 000 + 16 000 = 50 000 EUR.

Projekt budżetu przybiera następującą formę:

Koszty personelu (rodzaj 1):	34 000	Pozostałe koszty (rodzaj 2) = 47 % kosztów personelu	16 000
Bezpośrednie koszty personelu	30 000	(obliczone)	
Pośrednie koszty personelu	4 000	Koszty kwalifikowalne ogółem	50 000

(na ogół w oparciu o koszty rzeczywiste)

⁽⁴³⁾ Litera a), b), c) lub d).

⁽⁴⁴⁾ Należy zwrócić uwagę, że gdyby kategorie kosztów kwalifikowalnych obliczonych na podstawie stawki ryczałtowej były kosztami pośrednimi, wówczas zgodnie z art. 68 ust. 1 lit. a) RWP stawka ryczałtowa powinna być ograniczona do 25 %.

Ścieżka audytu:

<i>katégorie kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których stawka ma być stosowana w celu obliczenia kwot kwalifikowalnych</i>	Koszty bezpośrednie = <ul style="list-style-type: none"> jasne zdefiniowanie, co stanowi koszty personelu; dowód poniesienia tych kosztów (odcinki wypłaty, w stosownych przypadkach karty czasu pracy itd.)
<i>stawka ryczałtowa</i>	Odniesienie do wybranej metody ustalenia stawki ryczałtowej oraz: <ul style="list-style-type: none"> w przypadku lit. a) – na poziomie instytucji zarządzającej konieczność przechowywania dokumentu potwierdzającego metodę obliczania; w przypadku lit. b) – prawidłowe stosowanie metodyki (która w momencie wyboru operacji nadal obowiązuje) oraz dowód na podobieństwo beneficjenta i rodzaju operacji; w przypadku lit. c) – dowód, że metodyka jest finansowana ze środków krajowych i w momencie wyboru operacji nadal obowiązuje, oraz dowód na podobieństwo beneficjenta i rodzaju operacji; w przypadku lit. d) – odniesienie do zastosowanej metody.
<i>katégorie kosztów kwalifikowalnych, które zostaną obliczone w oparciu o stawkę ryczałtową</i>	Uzasadnienie nie jest konieczne.

Forma 2: finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe w przypadku kosztów pośrednich (art. 68 ust. 1 lit. a) RWP)

Zgodnie z art. 68 ust. 1 lit. a) RWP państwo członkowskie opracowuje system stawek ryczałtowych, w którym stawka ryczałtowa wynosząca 11,1% – obliczona zgodnie z jedną z metod określonych w art. 67 ust. 5 lit. a), b)⁽⁴⁵⁾ lub c) RWP – jest stosowana do kosztów bezpośrednich:

<i>katégorie kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których stawka ma być stosowana w celu obliczenia kwot kwalifikowalnych (rodzaj 1)</i>	Koszty bezpośrednie = 45 000 EUR
<i>stawka ryczałtowa</i>	11,1% (nie może przekraczać 25%)
<i>katégorie kosztów kwalifikowalnych, które zostaną obliczone w oparciu o stawkę ryczałtową (rodzaj 2)</i>	Koszty pośrednie (obliczone) = 11,1% kosztów bezpośrednich = 11,1% x 45 000 = 5 000 EUR
<i>katégorie kosztów kwalifikowalnych, do których nie stosuje się stawki ryczałtowej i które nie są obliczane w oparciu o stawkę ryczałtową (rodzaj 3)</i>	Nie dotyczy

=> Koszty kwalifikowalne ogółem = 45 000 + 5 000 = 50 000 EUR

Projekt budżetu przybiera następującą formę:

<i>Koszty bezpośrednie (rodzaj 1)</i>	45 000	<i>Koszty pośrednie (rodzaj 2) = 11,1% kosztów bezpośrednich</i>	5 000
Bezpośrednie koszty personelu	30 000	<i>(obliczone)</i>	
Koszty pomieszczeń	4 000	Koszty kwalifikowalne ogółem	50 000
Koszty podróży	5 000		
Wyżywienie	1 000		
Rozpowszechnianie informacji / promocja	5 000		

(na ogół w oparciu o koszty rzeczywiste)

⁽⁴⁵⁾ Jeżeli stosowana jest ta metoda obliczania, odniesieniem prawnym jest art. 68 ust. 1 lit. c) RWP. Jedną z kluczowych kwestii jest to, że ograniczenie stawki do 25%, o którym mowa w art. 68 ust. 1 lit. a) RWP, nie ma zastosowania do systemów objętych art. 68 ust. 1 lit. c) RWP.

Ścieżka audytu:

<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których stawka ma być stosowana w celu obliczenia kwot kwalifikowalnych</i>	Koszty bezpośrednie = <ul style="list-style-type: none"> jasne zdefiniowanie, co stanowi koszty bezpośrednie; dowód poniesienia tych kosztów (odcinki wypłaty, w stosownych przypadkach karty czasu pracy, potwierdzenie podjęcia działań promocyjnych i faktura itd.)
<i>stawka ryczałtowa</i>	Odniesienie do wybranej metody ustalenia stawki ryczałtowej oraz: <ul style="list-style-type: none"> w przypadku lit. a) – na poziomie instytucji zarządzającej konieczność przechowywania dokumentu potwierdzającego metodę obliczania; w przypadku lit. b) – prawidłowe stosowanie metodyki (która w momencie wyboru operacji nadal obowiązuje) oraz dowód na podobieństwo beneficjenta i rodzaju operacji; w przypadku lit. c) – dowód, że metodyka jest finansowana ze środków krajowych i w momencie wyboru operacji nadal obowiązuje, oraz dowód na podobieństwo beneficjenta i rodzaju operacji.
<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, które zostaną obliczone w oparciu o stawkę ryczałtową</i>	Uzasadnienie nie jest konieczne.

Forma 3: finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe w przypadku kosztów pośrednich (art. 68 ust. 1 lit. b) RWP)

Państwo członkowskie może zdecydować się na system stawek ryczałtowych zgodnie z art. 68 ust. 1 lit. b) RWP: stawka ryczałtowa wynosząca 15% stosowana do obliczania kosztów pośrednich ma zastosowanie wyłącznie do bezpośrednich kosztów personelu. Nie ma potrzeby uzasadniania samej stawki 15%, zważywszy że jest ona określona w rozporządzeniu.

<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których stawka ma być stosowana w celu obliczenia kwot kwalifikowalnych (rodzaj 1)</i>	Bezpośrednie koszty personelu = 30 000 EUR
<i>stawka ryczałtowa</i>	15% (uzasadnienie nie jest konieczne)
<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, które zostaną obliczone w oparciu o stawkę ryczałtową (rodzaj 2)</i>	Koszty pośrednie (obliczone) = 15% kosztów bezpośrednich = 15% x 30 000 = 4 500 EUR
<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, do których nie stosuje się stawki ryczałtowej i które nie są obliczane w oparciu o stawkę ryczałtową (rodzaj 3)</i>	Pozostałe koszty bezpośrednie (koszty pomieszczeń, koszty podróży, wyżywienia, koszty działań w zakresie dostarczania i upowszechniania informacji) = 15 000 EUR

Koszty kwalifikowalne ogółem = bezpośrednie koszty personelu + obliczone koszty pośrednie + pozostałe koszty bezpośrednie = 30 000 + 4 500 + 15 000 = 49 500 EUR

Projekt budżetu przybiera następującą formę:

Bezpośrednie koszty personelu (rodzaj 1)	30 000	→	Koszty pośrednie (rodzaj 2) = 15% bezpośrednich kosztów personelu (obliczone)	4 500
Pozostałe koszty bezpośrednie (rodzaj 3):				
Koszty pomieszczeń	4 000			
Koszty podróży	5 000			
Wyżywienie	1 000			
Rozpowszechnianie informacji / promocja	5 000			
Koszty kwalifikowalne ogółem				49 500

(na ogół w oparciu o koszty rzeczywiste)

Ścieżka audytu:

<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których stawka ma być stosowana w celu obliczenia kwot kwalifikowalnych</i>	Bezpośrednie koszty personelu = <ul style="list-style-type: none"> jasne zdefiniowanie, co stanowi bezpośrednie koszty personelu; dowód kosztów wynagrodzeń (odcinki wypłaty, w stosownych przypadkach karty czasu pracy, układy zbiorowe, aby uzasadnić świadczenia rzeczowe, szczegółowe faktury od dostawcy zewnętrznego)
<i>stawka ryczałtowa</i>	W dokumencie określającym warunki wsparcia niezbędne jest odniesienie do art. 68 ust. 1 lit. b) RWP.
<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, które zostaną obliczone w oparciu o stawkę ryczałtową</i>	Uzasadnienie nie jest konieczne.
<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, do których nie stosuje się stawki ryczałtowej i które nie są obliczane w oparciu o stawkę ryczałtową</i>	Pozostałe koszty bezpośrednie, takie jak: koszty pomieszczeń, koszty podróży, wyżywienia, koszty działań w zakresie rozpowszechniania informacji i promocji, powinny być uzasadnione za pomocą odpowiednich faktur i dowodów świadczenia usług, jeśli jest to wymagane.

Forma 4: finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe (art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFS; mające zastosowanie wyłącznie do EFS)

Państwo członkowskie może zdecydować się na system stawek ryczałtowych zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFS: stawka ryczałtowa wynosząca 40% ma zastosowanie wyłącznie do bezpośrednich kosztów personelu na potrzeby obliczenia wszystkich pozostałych kosztów operacji. Nie ma potrzeby uzasadniania samej stawki 40%, zważywszy że jest ona określona w rozporządzeniu⁽⁴⁶⁾.

<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których stawka ma być stosowana w celu obliczenia kwot kwalifikowalnych (rodzaj 1)</i>	Bezpośrednie koszty personelu = 30 000 EUR
<i>stawka ryczałtowa</i>	40% (uzasadnienie nie jest konieczne)
<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, które zostaną obliczone w oparciu o stawkę ryczałtową (rodzaj 2)</i>	Wszystkie pozostałe koszty = 40% bezpośrednich kosztów personelu = 40% x 30 000 = 12 000 EUR
<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, do których nie stosuje się stawki ryczałtowej i które nie są obliczane w oparciu o stawkę ryczałtową (rodzaj 3)</i>	Nie dotyczy

Koszty kwalifikowalne ogółem = bezpośrednie koszty personelu + wszystkie pozostałe obliczone koszty = 30 000 + 12 000 = 42 000 EUR

Projekt budżetu przybiera następującą formę:

Bezpośrednie koszty personelu (rodzaj 1)	30 000	→	Wszystkie pozostałe koszty (rodzaj 2) = 40% bezpośrednich kosztów personelu	12 000
<i>(na ogół w oparciu o koszty rzeczywiste)</i>			<i>(obliczone)</i>	
			Koszty kwalifikowalne ogółem	42 000

Ścieżka audytu:

<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, na podstawie których stawka ma być stosowana w celu obliczenia kwot kwalifikowalnych</i>	Bezpośrednie koszty personelu = <ul style="list-style-type: none"> jasne zdefiniowanie, co stanowi bezpośrednie koszty personelu; dowód kosztów wynagrodzeń (odcinki wypłaty, w stosownych przypadkach karty czasu pracy, układy zbiorowe, aby uzasadnić świadczenia rzeczowe, szczegółowe faktury od dostawcy zewnętrznego)
<i>stawka ryczałtowa</i>	W dokumencie określającym warunki wsparcia niezbędne jest odniesienie do art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFS.
<i>kategorie kosztów kwalifikowalnych, które zostaną obliczone w oparciu o stawkę ryczałtową</i>	Uzasadnienie nie jest konieczne.

⁽⁴⁶⁾ Uzasadnienie byłoby potrzebne, gdyby stawka przekraczała 40%. Stawka powyżej 40% mogłaby jednak być stosowana tylko w ramach innych niż art. 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie EFS.

ZAŁĄCZNIK 2: PRZYKŁAD ZGODNOŚCI FORM KOSZTÓW UPROSZCZONYCH Z ZASADAMI POMOCY PUBLICZNEJ

Przedsiębiorstwo otrzymuje dotację w ramach programu objętego zasadami pomocy publicznej na realizację projektu szkoleń dla swoich pracowników. Kwota wsparcia publicznego wynosi 2 mln EUR. Pomoc ta jest równa progowi 2 mln EUR określone w art. 4 ust. 1 lit. n) rozporządzenia (UE) nr 651/2014, a zatem ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych ma zastosowanie.

Beneficjent i instytucja zarządzająca zgadzają się stosować standardowe stawki jednostkowe w celu ustalenia kosztu kursu w przeliczeniu na uczestnika.

W odniesieniu do pomocy szkoleniowej art. 31 ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych stanowi, co następuje:

1. Pomoc szkoleniowa jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 Traktatu i wyłączona z obowiązku zgłoszenia, o którym mowa w art. 108 ust. 3 Traktatu, jeżeli spełnione są warunki ustanowione w niniejszym artykule i w rozdziale I.
2. Pomocy nie przyznaje się na szkolenia prowadzone przez przedsiębiorstwa w celu przestrzegania obowiązkowych norm krajowych w zakresie szkoleń.
3. Za koszty kwalifikowalne uznaje się:
 - a) koszty zatrudnienia wykładowców poniesione za godziny, podczas których wykładowcy uczestniczą w szkoleniu;
 - b) koszty operacyjne wykładowców i uczestników szkolenia bezpośrednio związane z projektem szkoleniowym, takie jak koszty podróży, materiały bezpośrednio związane z projektem, amortyzacja narzędzi i wyposażenia w zakresie, w jakim są wykorzystywane wyłącznie na potrzeby projektu szkoleniowego. Do kosztów kwalifikowalnych nie zalicza się kosztów zakwaterowania, z wyjątkiem minimalnych niezbędnych kosztów zakwaterowania dla uczestników będących pracownikami niepełnosprawnymi;
 - c) koszty usług doradczych związanych z projektem szkoleniowym;
 - d) koszty personelu osób szkolonych i ogólne koszty pośrednie (koszty administracyjne, wynajem, koszty ogólne) poniesione za godziny, podczas których osoby szkolone biorą udział w szkoleniu.
4. Intensywność pomocy nie przekracza 50 % kosztów kwalifikowalnych. Intensywność pomocy można zwiększyć maksymalnie do 70 % kosztów kwalifikowalnych w następujący sposób:
 - a) o 10 punktów procentowych w przypadku szkoleń dla pracowników niepełnosprawnych lub znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji;
 - b) o 10 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz średniego przedsiębiorstwa i o 20 punktów procentowych w przypadku pomocy na rzecz małego przedsiębiorstwa.
5. W przypadku pomocy przyznawanej w sektorze transportu morskiego jej intensywność może zostać zwiększona do 100 % kosztów kwalifikowalnych, jeżeli spełnione są następujące warunki:
 - a) uczestnicy szkolenia nie są aktywnymi członkami załogi, lecz dodatkowymi członkami załogi; oraz
 - b) szkolenie jest prowadzone na pokładzie statków zarejestrowanych w rejestrach unijnych.

Instytucja zarządzająca postanawia określić standardowe stawki jednostkowe w celu ustalenia wydatków kwalifikowalnych w ramach projektów. Wykorzystuje dane statystyczne (zgodnie z art. 67 ust. 5 lit. a) ppkt (i) RWP) dotyczące podobnego rodzaju szkolenia na danym obszarze geograficznym.

Po odpowiedniej obróbce danych statystycznych otrzymane średnie koszty przypadające na pozycję wydatków dla tego rodzaju kursu z podobną liczbą uczestników są następujące:

Koszty bezpośrednie (w mln EUR)		Koszty pośrednie (w mln EUR)	
Osoba prowadząca szkolenie – wynagrodzenie	1	Koszty administracyjne	0,175
Osoba prowadząca szkolenie – koszty podróży	0,1	Cena dzierżawy	0,15
Uczestnicy szkolenia – wynagrodzenie	1,4	Koszty ogólne	0,125
Uczestnicy szkolenia – zakwaterowanie	0,55	Koszty pośrednie ogółem	0,45
Uczestnicy szkolenia – koszty podróży	0,25		
Towary konsumpcyjne niepodlegające amortyzacji	0,2		
Promocja	0,2		
Koszty organizacji	0,4		
Koszty bezpośrednie ogółem	4,1		

Podczas przetwarzania danych instytucja zarządzająca odlicza wszystkie koszty niekwalifikowalne.

Następujące koszty nie są kwalifikowalne w odniesieniu do pomocy szkoleniowej zgodnie z art. 31 rozporządzenia (UE) nr 651/2014:

- koszty zakwaterowania uczestników szkolenia, gdyż nie są oni pracownikami niepełnosprawnymi (0,55 mln EUR).

Dlatego standardowa stawka jednostkowa nie może obejmować kosztów zakwaterowania uczestników szkolenia. Obliczenia dokonano w następujący sposób:

Koszty kwalifikowalne szkolenia ogółem (koszty całkowite – koszty niekwalifikowalne)	4,55 mln EUR – (0,55 mln EUR) = 4 mln EUR
Przewidywana liczba uczestników kończących szkolenie	2 000
Koszty na uczestnika kończącego szkolenie (standardowa stawka jednostkowa)	4 mln EUR / 2 000 uczestników = 2 000 EUR na uczestnika

Wstępna pula środków finansowych na projekt szkolenia przedstawia się następująco:

Finansowanie publiczne (krajowe + z EFS)	2 mln EUR
Finansowanie prywatne (samofinansowanie)	2 mln EUR
Intensywność pomocy państwa	50 %

W art. 31 ust. 4 rozporządzenia nr 651/2014 ogranicza się intensywność pomocy do 50% kosztów kwalifikowalnych zdefiniowanych w dokumencie określającym warunki wsparcia dla projektu. Zaplanowany budżet jest zgodny z tym wymogiem.

Po realizacji projektu koszt kwalifikowalny będzie oparty na rzeczywistej liczbie uczestników, którzy ukończyli szkolenie. Jeżeli tylko 1 500 uczestników ukończy szkolenie, pomoc będzie miała następującą wysokość:

Koszty kwalifikowalne deklarowane Komisji ogółem	2 000 EUR x 1 500 = 3 mln EUR
Finansowanie publiczne (krajowe + z EFS)	1,5 mln EUR
Finansowanie prywatne (samofinansowanie)	1,5 mln EUR
Intensywność pomocy publicznej	50 %

ZAŁĄCZNIK 3: FORMY KOSZTÓW UPROSZCZONYCH A SZCZEGÓLNE DZIAŁANIA EFRROW

Na podstawie przekazanych wytycznych poniżej przedstawiono wykaz działań, które mogłyby wchodzić w zakres stosowania form kosztów uproszczonych. Wykaz ten nie jest wyczerpujący, lecz stanowi jedynie orientacyjne podejście do odpowiedniego ukierunkowania programów rozwoju obszarów wiejskich. Nie uwzględniono płatności określonych w rozporządzeniu, w odniesieniu do których już stosuje się standardową stawkę jednostkową (tj. na hektar lub na dużą jednostkę przeliczeniową).

Działanie na mocy rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub rozporządzenia (UE) nr 1303/2013	Kod	Poddziałanie dla celów programowania (w stosownych przypadkach)	Formy kosztów uproszczonych (tak/nie)	Uwagi	
Artykuł 14	1	Transfer wiedzy i działalność informacyjna	Tak	Niedozwolone, jeżeli działanie jest realizowane za pośrednictwem zamówień publicznych	
		Wsparcie na demonstracje i działalność informacyjną	Tak		
Artykuł 15	2	Wsparcie na krótkoterminową wymianę zarządzających gospodarstwami rolnymi i lasami oraz wizyty w gospodarstwach i w lasach	Tak		
		Wsparcie w korzystaniu z usług doradczych	Nie		
		Wsparcie tworzenia usług z zakresu zarządzania gospodarstwem oraz usług z zakresu doradztwa w zakresie prowadzenia gospodarstwa, jak również usług doradczych w zakresie leśnictwa	Nie	Dozwolone w ramach dostawy wewnętrznej	
Artykuł 16	3	Wsparcie szkolenia doradców	Nie		
Artykuł 17	4	Wsparcie na przystąpienie do systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych	Tak		
		Wsparcie na inwestycje w środki trwałe	Tak		
Artykuł 18	5	Wsparcie na inwestycje dotyczące przetwarzania, wprowadzania do obrotu lub rozwoju produktów rolnych	Tak		
		Wsparcie na inwestycje dotyczące infrastruktury związanej z rozwojem, modernizacją lub dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa	Tak		
		Wsparcie na inwestycje nieprodukcyjne związane z osiągnięciem celów rolno-środowiskowo-klimatycznych	Tak		
		Wsparcie na inwestycje w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof	Tak		
		Inwestycje w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych oraz wprowadzanie odpowiednich środków zapobiegawczych	Tak		

Działanie na mocy rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub rozporządzenia (UE) nr 1303/2013	Kod	Poddziałanie dla celów programowania (w stosownych przypadkach)	Formy kosztów uproszczonych (tak/nie)	Uwagi
Artykuł 19	6	Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej	Nie	
		Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników	Nie	
		Pomoc na rozpoczęcie działalności pozarolniczej na obszarach wiejskich	Nie	
		Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw	Nie	
		Wsparcie na inwestycje w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej	Tak	
		Płatności dla rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo rolne innemu rolnikowi	Nie	
Artykuł 20	7	Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich	Tak	
		Wsparcie na sporządzenie i aktualizowanie planów rozwoju gmin i wsi na obszarach wiejskich i ich podstawowych usług oraz planów ochrony obszarów Natura 2000 i innych obszarów o wysokiej wartości przyrodniczej i planów zarządzania nimi	Tak	
		Wsparcie na inwestycje związane z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii	Tak	
		Wsparcie na infrastrukturę szerokopasmową, w tym w jej tworzenie, ulepszenie i rozbudowę, pasywną infrastrukturę szerokopasmową oraz zapewnianie dostępu do łączności szerokopasmowej i rozwiązań z zakresu publicznej e-administracji	Tak	
		Wsparcie na inwestycje w tworzenie, ulepszenie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury, oraz powiązanej infrastruktury	Tak	
		Wsparcie na inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną, informację turystyczną i infrastrukturę turystyczną o małej skali służącą publicznemu korzystaniu z tych usług	Tak	
		Wsparcie na badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej	Tak	
		Wsparcie na inwestycje ukierunkowane na przeniesienie działalności i przebudowę budynków lub innych obiektów położonych w osadach wiejskich lub w ich pobliżu, mające na celu poprawę jakości życia lub poprawę wyników osady w zakresie oddziaływania na środowisko	Tak	
		Pozostałe	Tak	

Działanie na mocy rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub rozporządzenia (UE) nr 1303/2013	Kod	Poddziałanie dla celów programowania (w stosownych przypadkach)	Formy kosztów uproszczonych (tak/nie)	Uwagi
Artykuł 21	8	Wsparcie na zalesianie i tworzenie terenu zalesionego oraz utrzymanie	Tak	Z wyjątkiem utrzymania
		Wsparcie na zakładanie i utrzymanie systemów rolno-leśnych	Tak	
		Wsparcie na zapobieganie zniszczeniom lasów wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych i katastrof	Tak	
		Wsparcie na odtwarzanie lasów zniszczonych wskutek pożarów lasów, klęsk żywiołowych i katastrof	Tak	
		Wsparcie na inwestycje zwiększające odporność ekosystemów leśnych i ich wartość dla środowiska	Tak	
		Wsparcie na inwestycje w technologii w dziedzinie leśnictwa oraz w przetwarzanie, transport i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych	Tak	
Artykuł 27	9	Tworzenie grup i organizacji producentów w sektorach rolnictwa i leśnictwa	Nie	
Artykuł 28	10	Płatności z tytułu zobowiązań rolno-środowiskowo-klimatycznych	Nie	
		Wsparcie na zachowanie i zrównoważone wykorzystanie i rozwój zasobów genetycznych w rolnictwie	Tak	
Artykuł 29	11	Płatności na rzecz konwersji na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego	Nie	
		Płatności na rzecz utrzymania praktyk i metod rolnictwa ekologicznego	Nie	
Artykuł 30	12	Rekompensata dla obszarów rolnych sieci Natura 2000	Nie	
		Rekompensata dla obszarów leśnych sieci Natura 2000	Nie	
		Rekompensata dla użytków rolnych włączonych do planów gospodarowania wodami w dorzeczu	Nie	

Działanie na mocy rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub rozporządzenia (UE) nr 1303/2013	Kod	Poddziałanie dla celów programowania (w stosownych przypadkach)	Formy kosztów uproszczonych (tak/nie)	Uwagi
Artykuł 31	13	<p>Rekompensata dla obszarów górskich</p> <p>Rekompensata dla innych obszarów charakteryzujących się znaczącymi ograniczeniami naturalnymi</p> <p>Rekompensata dla innych obszarów charakteryzujących się szczególnymi ograniczeniami</p>	Nie	
Artykuł 33	14	Płatności z tytułu dobrostanu zwierząt	Nie	
Artykuł 34	15	Płatności z tytułu zobowiązań leśno-środowiskowych	Nie	
		Wsparcie na ochronę i promowanie genetycznych zasobów leśnych	Tak	
Artykuł 35	16	Wsparcie na ustanowienie i funkcjonowanie grup operacyjnych EPI na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa	Tak	
		Wsparcie na projekty pilotażowe oraz rozwój nowych produktów, praktyk, procesów i technologii	Tak	
		Wsółpraca między małymi podmiotami przy organizowaniu wspólnych procedur pracy i wspólnym korzystaniu z pomieszczeń i zasobów oraz rozwoju lub marketingu usług turystycznych związanych z turystyką wiejską	Tak	
		Wsparcie na horyzontalną i wertykalną współpracę między podmiotami łańcucha dostaw na rzecz utworzenia i rozwoju krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych oraz wsparcie działalności promocyjnej w kontekście lokalnym, związanej z rozwojem krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych	Tak	
		Wsparcie dla wspólnych działań podejmowanych w celu łagodzenia zmiany klimatu lub przystosowania się do niej, a także na wspólne podejścia do projektów środowiskowych i bieżące praktyki środowiskowe	Tak	
		Wsparcie na horyzontalną i wertykalną współpracę między podmiotami łańcucha dostaw na rzecz zrównoważonego dostarczania biomasy do stosowania w produkcji żywności i energii oraz w procesach przemysłowych	Tak	
		Wsparcie na strategię niebędące strategiami rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność	Tak	
		Wsparcie na opracowanie planu urzędnika lasu lub równoważnych instrumentów	Tak	
		Wsparcie na różnicowanie działalności rolniczej na działania dotyczące opieki zdrowotnej, integracji społecznej, rolnictwa wspieranego przez społeczność lokalną oraz edukacji w dziedzinie środowiska i żywności	Tak	
		Pozostałe	Tak	

Działanie na mocy rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 lub rozporządzenia (UE) nr 1303/2013	Kod	Poddziałanie dla celów programowania (w stosownych przypadkach)	Formy kosztów uproszczonych (tak/nie)	Uwagi
Artykuł 36	17	<p>Ubezpieczenie upraw, zwierząt i roślin</p> <p>Fundusze wspólnego inwestowania dotyczące niekorzystnych zjawisk klimatycznych, chorób zwierząt i roślin, inwazji szkodników i incydentów środowiskowych</p> <p>Narzędzie stabilizacji dochodów</p>	<p>Nie</p> <p>Nie</p> <p>Nie</p>	<p>Brak uproszczenia (jedynie koszty administracyjne związane z ustanowieniem funduszu wspólnego inwestowania)</p>
Artykuł 40	18	Finansowanie uzupełniających krajowych płatności bezpośrednich dla Chorwacji	Nie	
Artykuł 35	19	<p>Wsparcie na rzecz lokalnego rozwoju LEADER (rozwoj lokalny kierowany przez społeczność)</p> <p>Wsparcie przygotowawcze</p> <p>Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność</p> <p>Przygotowanie i realizacja przedsięwzięć lokalnej grupy działania w zakresie współpracy</p> <p>Wsparcie na koszty bieżące i animowanie</p>	<p>Tak</p> <p>Tak</p> <p>Tak</p> <p>Tak</p> <p>Tak</p> <p>Tak</p>	
Artykuły 51-54	20	<p>Pomoc techniczna</p> <p>Wsparcie na utworzenie i funkcjonowanie krajowej sieci obszarów wiejskich</p>	<p>Tak</p> <p>Tak</p> <p>Tak</p>	

JAK OTRZYMAĆ PUBLIKACJE UE

Publikacje bezpłatne:

- jeden egzemplarz:
w EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>)
- kilka egzemplarzy (lub mapy, plakaty):
w przedstawicielstwach Unii Europejskiej (http://ec.europa.eu/represent_pl.htm)
w delegaturach Unii Europejskiej w krajach poza UE: (http://eeas.europa.eu/delegations/index_pl.htm)
kontaktując się z Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_pl.htm)
lub dzwoniąc pod numer 0080067891011 (numer bezpłatny w całej UE) (*).

(* Informacje są udzielane nieodpłatnie, większość połączeń również jest bezpłatna (niektórzy operatorzy, hotele lub telefony publiczne mogą naliczać opłaty).

Publikacje płatne:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

EGESIF_14-0017 – WYTYCZNE DOTYCZĄCE FORM KOSZTÓW UPROSZCZONYCH – EUROPEJSKIE FUNDUSZE STRUKTURALNE I INWESTYCYJNE

Stosowanie w okresie programowania 2007-2013 tzw. „form kosztów uproszczonych” (finansowania w oparciu o stawki ryczałtowe, standardowych stawek jednostkowych oraz kwot ryczałtowych) zostało z zadowoleniem przyjęte przez wszystkie zainteresowane strony EFS i EFRR, jako możliwość zmniejszenia obciążeń administracyjnych i ograniczenia prawdopodobieństwa wystąpienia błędu z jednoczesnym ukierunkowaniem na poprawę wydajności i wyników.

Niniejszy dokument przedstawia wytyczne i przykłady trzech rodzajów kosztów uproszczonych mających zastosowanie do europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w okresie programowania 2014-2020.

Więcej informacji o europejskich funduszach strukturalnych i inwestycyjnych znajduje się na stronie <http://ec.europa.eu/esif>

Możesz pobrać nasze publikacje lub uzyskać nieodpłatną subskrypcję pod adresem <http://ec.europa.eu/social/publications>

Aby mieć dostęp do najnowszych wiadomości dotyczących Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, należy zgłosić chęć otrzymywania nieodpłatnego biuletynu informacyjnego poświęconego portalowi Europa pod adresem <http://ec.europa.eu/social/e-newsletter>

 <https://www.facebook.com/socialeurope>

 https://twitter.com/EU_Social

